

Dz. U. 2026 poz. 200

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 13 lutego 2026 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o kuratorach sądowych

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1095), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620),
- 2) ustawą z dnia 18 grudnia 2025 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2026 r. poz. 26)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 12 lutego 2026 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 461 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620), który stanowi:
„Art. 461. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:
 - 1) art. 392 pkt 2 lit. b oraz art. 458, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia;
 - 2) art. 106, art. 128 ust. 2, art. 203 oraz art. 300 ust. 3 pkt 11, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.”;
- 2) art. 43 ustawy z dnia 18 grudnia 2025 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2026 r. poz. 26), który stanowi:
„Art. 43. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:
 - 1) art. 1 pkt 3, art. 12 pkt 1 oraz art. 13 pkt 5, 6 lit. a i b oraz pkt 7, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia;
 - 2) art. 12 pkt 4 i 5, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2026 r.;
 - 3) art. 1 pkt 2 lit. a tiret pierwsze i drugie, lit. b, pkt 5, 6 i 9 w zakresie art. 85a ust. 1 i art. 85c–85j, art. 2, art. 3 pkt 2 i 3, art. 4–11, art. 12 pkt 2, 3, 6–8, art. 13 pkt 1, 2 lit. b w zakresie ust. 1d i 1e, pkt 3, 4 i 6 lit. c, art. 14, art. 15, art. 17–25 oraz art. 28–33, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.”.

Marszałek Sejmu: *W. Czarzasty*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 13 lutego 2026 r. (Dz. U. poz. 200)

USTAWA

z dnia 27 lipca 2001 r.

o kuratorach sądowych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Art. 2. 1. Kuratorami sądowymi są:

- 1) zawodowi kuratorzy sądowi, zwani dalej „kuratorami zawodowymi”;
- 2) społeczni kuratorzy sądowi, zwani dalej „kuratorami społecznymi”.

2. Kuratorzy sądowi wykonujący orzeczenia w sprawach karnych są kuratorami dla dorosłych, a wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich są kuratorami rodzinnymi.

Art. 2a. Dzień 25 czerwca ustanawia się świętem kuratorskiej służby sądowej.

Art. 3. 1. Kuratorzy sądowi wykonują swoje zadania w środowisku podopiecznych, także na terenie zamkniętych zakładów i placówek ich pobytu, w szczególności na terenie zakładów karnych, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz leczniczo-rehabilitacyjnych.

2. Za podopiecznych, o których mowa w ust. 1, uważa się osoby, których dotyczy postępowanie.

Art. 3a. 1. Kurator zawodowy, wykonując czynności służbowe poza siedzibą zespołu kuratorskiej służby sądowej, kurator społeczny, wykonując swoje zadania, oraz aplikant kuratorski, odbywając szkolenie praktyczne poza siedzibą zespołu kuratorskiej służby sądowej, są obowiązani okazać legitymację służbową w taki sposób, aby zainteresowany miał możliwość odczytać i zanotować numer legitymacji i nazwę organu, który wydał legitymację, oraz nazwisko kuratora lub aplikanta.

2. Kuratorom zawodowym, kuratorom społecznym oraz aplikantom kuratorskim mogą być wydane znaki identyfikacyjne.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze zarządzenia, wzory znaków identyfikacyjnych kuratora zawodowego, kuratora społecznego oraz aplikanta kuratorskiego.

Rozdział 2

Kuratorzy zawodowi

Art. 4. 1. Kuratora zawodowego mianuje, przenosi do innego sądu lub zespołu kuratorskiej służby sądowej albo zawiesza w pełnieniu obowiązków służbowych prezes sądu okręgowego z urzędu albo na wniosek kuratora okręgowego, z zastrzeżeniem określonych w ustawie uprawnień Ministra Sprawiedliwości.

2. Prezes sądu okręgowego rozwiązuje z kuratorem zawodowym stosunek pracy z urzędu albo na wniosek prezesa sądu rejonowego, albo kuratora okręgowego.

3. Czynności z zakresu stosunku pracy wobec kuratora okręgowego i zastępcy kuratora okręgowego podejmuje prezes sądu okręgowego.

4. Czynności z zakresu stosunku pracy wobec kuratora zawodowego podejmuje prezes sądu rejonowego, z wyjątkiem czynności zastrzeżonych dla prezesa sądu okręgowego.

Art. 5. 1. Kuratorem zawodowym może być mianowany ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 1a) nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) jest zdolny ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków kuratora zawodowego;

- 4) posiada tytuł zawodowy:
 - a) magistra uzyskany po ukończeniu studiów na kierunku psychologia lub prawo lub na kierunku związanym z kształceniem w zakresie psychologii, pedagogiki, socjologii lub prawa lub
 - b) magistra, magistra inżyniera albo równorzędny – uzyskany po ukończeniu studiów na innym kierunku i ukończył studia podyplomowe w zakresie psychologii, pedagogiki, socjologii lub prawa;
- 5) odbył aplikację kuratorską;
- 6) zdał egzamin kuratorski.

2. Minister Sprawiedliwości, na wniosek prezesa sądu okręgowego, może, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, zwolnić aplikanta kuratorskiego z pozostałej do odbycia części aplikacji kuratorskiej i złożenia egzaminu kuratorskiego.

3. Do określania stanu zdrowia wymaganego do podjęcia obowiązków kuratora zawodowego lub aplikanta kuratorskiego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące przeprowadzania badań kandydatów do objęcia urzędu sędziego.

4. Aplikantowi kuratorskiemu spełniającemu wymóg, o którym mowa w ust. 1 pkt 6 albo ust. 2, prezes sądu okręgowego niezwłocznie proponuje nawiązanie stosunku pracy przez mianowanie go kuratorem zawodowym.

Art. 5a. Prezes sądu okręgowego, po uzyskaniu od Ministra Sprawiedliwości informacji o przydzieleniu nowego stanowiska kuratorskiego, organizuje, w drodze konkursu, nabór na stanowisko kuratora zawodowego albo aplikację kuratorską.

Art. 5b. 1. Konkurs na stanowisko kuratora zawodowego polega na przeprowadzeniu rozmowy kwalifikacyjnej, która ma na celu wyłonienie najlepszego kandydata.

2. Rozmowę kwalifikacyjną przeprowadza się z kandydatem spełniającym warunki określone w art. 5 ust. 1, z uwzględnieniem art. 5 ust. 2.

3. Prezes sądu okręgowego informuje o konkursie przez umieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie sądu, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej sądu oraz może poinformować w inny sposób, w szczególności przez umieszczenie ogłoszenia w prasie.

4. Konkurs przeprowadza komisja konkursowa powołana przez prezesa sądu okręgowego.

5. Komisja konkursowa składa się z przewodniczącego, którym jest prezes sądu okręgowego albo wyznaczony przez niego wiceprezes, oraz trzech członków: sędziego wizytatora, kuratora okręgowego albo jego zastępcy i kuratora zawodowego.

6. Podczas rozmowy kwalifikacyjnej komisja ocenia predyspozycje kandydata do wykonywania pracy na stanowisku kuratora zawodowego w skali od 0 do 20 punktów, przy czym każdy z członków komisji przyznaje od 0 do 5 punktów.

7. Do zatrudnienia na stanowisku kuratora zawodowego zostaje zakwalifikowany kandydat, który w trakcie konkursu uzyskał najwyższą liczbę punktów.

8. W razie uzyskania przez dwóch lub więcej kandydatów tej samej liczby punktów komisja dokonuje w drodze głosowania wyboru kandydata, biorąc pod uwagę dodatkowe osiągnięcia i kwalifikacje przydatne do wykonywania pracy na stanowisku kuratora zawodowego. W wypadku równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego. Przewodniczący komisji sporządza pisemne uzasadnienie wyboru kandydata, wskazując w szczególności, które dodatkowe osiągnięcia i kwalifikacje kandydatów wzięto pod uwagę.

Art. 6. 1. Przed przystąpieniem do wykonywania obowiązków kurator zawodowy składa przed prezesem sądu okręgowego, w obecności kuratora okręgowego, następujące ślubowanie:

„Ślubuję uroczyście powierzone mi obowiązki kuratora sądowego wykonywać zgodnie z prawem, sumiennie i rzetelnie, w postępowaniu kierować się zasadami etyki zawodowej, mając na względzie dobro Rzeczypospolitej Polskiej i dobro osób podlegających mojej pieczy, a także zachować w tajemnicy wszystkie okoliczności, o których powziąłem wiadomość w związku z pełnioną funkcją.” Ślubowanie może być złożone z dodaniem zdania „Tak mi dopomóż Bóg.”.

2. Z odebrania ślubowania sporządza się protokół, który podpisują: składający ślubowanie, prezes sądu okręgowego oraz kurator okręgowy.

Art. 7. Ustala się następujące stopnie służbowe dla kuratorów zawodowych:

- 1) kurator zawodowy;
- 2) starszy kurator zawodowy;
- 3) kurator specjalista.

Art. 8. 1. Stopnie służbowe nadaje prezes sądu okręgowego:

- 1) na wniosek kuratora okręgowego;
- 2) na wniosek prezesa sądu rejonowego, kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej lub zainteresowanego kuratora zawodowego, po zasięgnięciu opinii kuratora okręgowego;
- 3) z urzędu, po zasięgnięciu opinii kuratora okręgowego.

2. Wyższy stopień służbowy można nadać po 3 latach wyróżniającej się pracy, od dnia poprzedniego awansu. W szczególnie uzasadnionych wypadkach okres ten może być skrócony.

Art. 8a. 1. Kuratorowi specjaliście, posiadającemu co najmniej 20-letni okres pracy w zawodzie kuratora zawodowego, w tym co najmniej 5-letni okres pracy jako kurator specjalista, oraz znaczący dorobek zawodowy może być nadany przez Ministra Sprawiedliwości tytuł honorowy dyplomowanego kuratora specjalisty.

2. Minister Sprawiedliwości nadaje tytuł honorowy dyplomowanego kuratora specjalisty na wniosek prezesa sądu okręgowego lub kuratora okręgowego albo z urzędu, po zasięgnięciu opinii prezesa sądu okręgowego.

Art. 9. Wykonując swoje obowiązki służbowe, kurator zawodowy ma prawo do:

- 1) odwiedzania w godzinach od 7.00 do 22.00 osób objętych postępowaniem w miejscu ich zamieszkania lub pobytu, a także w zakładach zamkniętych;
- 2) żądania okazania przez osobę objętą postępowaniem dokumentu pozwalającego na stwierdzenie jej tożsamości;
- 3) żądania niezbędnych wyjaśnień i informacji od podopiecznych objętych dozorem, nadzorem lub inną formą kontroli zleconej przez sąd;
- 4) przeglądania akt sądowych i sporządzania z nich odpisów w związku z wykonywaniem czynności służbowych oraz dostępu do dokumentacji dotyczącej podopiecznego i innych osób objętych postępowaniem;
- 5) żądania od Policji oraz innych organów lub instytucji państwowych, organów samorządu terytorialnego, stowarzyszeń i organizacji społecznych w zakresie ich działania, a także od osób fizycznych pomocy w wykonywaniu czynności służbowych.

Art. 9a. 1. W zakresie niezbędnym do wykonywania swoich ustawowych zadań kurator zawodowy, kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej oraz kurator okręgowy przetwarzają dane osób, których dotyczy postępowanie, obejmujące:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) nazwisko rodowe;
- 4) numer PESEL oraz numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 5) czynniki określające fizyczną, fizjologiczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość, a w szczególności dotyczące osobistej postawy, zachowania, zainteresowań, zdrowia i usług opieki zdrowotnej, majątku, sytuacji materialnej i bytowej, zatrudnienia, wykształcenia, edukacji, nauki, oddziaływań wychowawczych, życia rodzinnego, funkcjonowania w środowisku, sposobu spędzania czasu wolnego, uzależnień, dysfunkcji i lokalizacji;
- 6) dane adresowe i kontaktowe;
- 7) biometryczne cechy fizyczne;
- 8) informacje o przestrzeganiu porządku prawnego, zarzutach i okolicznościach naruszeń prawa, wykonaniu obowiązków, prowadzonych postępowaniach sądowych i administracyjnych, skazaniach, ukaraniach i rozstrzygnięciach w postępowaniu sądowym lub administracyjnym.

2. W zakresie niezbędnym do wykonywania swoich ustawowych zadań kurator zawodowy, kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej oraz kurator okręgowy przetwarzają dane innych osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z osobami objętymi postępowaniem, obejmujące:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) nazwisko rodowe;
- 4) numer PESEL oraz numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 5) informacje o osobistej postawie i zachowaniu;
- 6) informacje o zdrowiu;

- 7) informacje o majątku, sytuacji materialnej i bytowej;
- 8) informacje o zatrudnieniu;
- 9) informacje o wykształceniu;
- 10) informacje o oddziaływaniu wychowawczym, życiu rodzinnym i funkcjonowaniu w środowisku;
- 11) informacje o uzależnieniach;
- 12) informacje o dysfunkcjach;
- 13) dane adresowe i kontaktowe;
- 14) informacje o przestrzeganiu porządku prawnego, zarzutach i okolicznościach naruszeń prawa, prowadzonych postępowań sądowych i administracyjnych, skazaniach, ukaraniach i rozstrzygnięciach w postępowaniu sądowym lub administracyjnym.

3. Administrator danych osób, których dotyczy postępowanie, w tym Policja, Straż Graniczna, inne organy lub instytucje państwowe, organy samorządu terytorialnego, stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, organy sądowych postępowań wykonawczych, instytucje pomocy społecznej i pieczy zastępczej, podmioty lecznicze w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 156), jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 2 pkt 1–8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, 1160 i 1837), oraz publiczne i niepubliczne uczelnie w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.¹⁾) są obowiązane udostępnić kuratorowi zawodowemu, kierownikowi zespołu kuratorskiej służby sądowej, kuratorowi okręgowemu, w zakresie niezbędnym do wykonywania ich ustawowych zadań, dane osobowe, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Administrator danych udostępnia dane kuratorowi zawodowemu, kierownikowi zespołu kuratorskiej służby sądowej i kuratorowi okręgowemu nieodpłatnie.

Art. 9b. Administratorem danych przetwarzanych w celu wykonania zadań lub obowiązków przez kuratora sądowego jest prezes sądu, w którym kurator sądowy pełni obowiązki służbowe.

Art. 10. 1. Kurator zawodowy jest obowiązany stale podnosić kwalifikacje zawodowe, w tym uczestniczyć w szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego, których organizację określa odrębna ustawa.

2. Pracodawca, w ramach posiadanych środków finansowych, zapewnia kuratorowi zawodowemu warunki i środki finansowe do realizacji obowiązku, o którym mowa w ust. 1.

Art. 11. Zawodowy kurator sądowy obowiązany jest do:

- 1) występowania w uzasadnionych wypadkach z wnioskiem o zmianę lub uchylenie orzeczonego środka;
- 2) przeprowadzania na zlecenie sądu lub sędziego wywiadów środowiskowych;
- 3) współpracy z właściwym samorządem i organizacjami społecznymi, które statutowo zajmują się opieką, wychowaniem, resocjalizacją, leczeniem i świadczeniem pomocy społecznej w środowisku otwartym;
- 4) organizacji i kontroli pracy podległych kuratorów społecznych oraz innych osób, uprawnionych do wykonywania dozorów lub nadzorów;
- 5) sygnalizowania sądowi przyczyn przewlekłości postępowania wykonawczego lub innych uchybień w działalności pozasądowych podmiotów wykonujących orzeczone środki.

Art. 12. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych, uwzględniając potrzebę szybkiego wykonywania orzeczeń sądu oraz zagwarantowania praw i interesów podopiecznych.

Art. 13. 1. Czas pracy kuratora zawodowego określony jest wymiarem jego zadań.

2. Kurator wykonuje obowiązki służbowe w terenie oraz pełni dyżury sądowe ustalone przez prezesa sądu rejonowego po zasięgnięciu opinii kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej.

3. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Kuratorów, określi, w drodze rozporządzenia, standardy obciążenia pracą kuratora zawodowego, uwzględniając wszystkie rodzaje spraw, w których kurator zawodowy może wykonywać czynności, czasochłonność i stopień skomplikowania poszczególnych czynności, oraz mając na względzie konieczność zapewnienia szybkiego i prawidłowego wykonywania orzeczeń sądu.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1871 i 1897 oraz z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622, 1162, 1794, 1837 i 1864.

Art. 14. 1. Wynagrodzenie zasadnicze kuratorów zawodowych posiadających równorzędne stopnie służbowe jest równe i stanowi, odpowiednio do stopnia służbowego, wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość określa ustawa budżetowa.

1a. (uchylony)

1b. Kwota bazowa, o której mowa w ust. 1, jest waloryzowana corocznie średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalany na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.

2. Kuratorowi okręgowemu, zastępcy kuratora okręgowego, kierownikowi zespołu kuratorskiej służby sądowej oraz kuratorom, o których mowa w art. 37b ust. 1 i art. 38 ust. 2, przysługuje dodatek funkcyjny stanowiący procent kwoty bazowej, o której mowa w ust. 1.

3. Kuratorowi zawodowemu przysługuje dodatek patronacki za sprawowanie patronatu nad aplikantem kuratorskim.

4. Kuratorowi zawodowemu, w tym rzecznikowi dyscyplinarnemu, może być przyznany przez prezesa właściwego sądu, na czas określony, dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia zakresu obowiązków służbowych, w tym za zastępowanie osoby długotrwale nieobecnej w pracy, lub wykonywanie innych czynności poza zwykłym zakresem obowiązków do wysokości 40 % wynagrodzenia zasadniczego, w ramach posiadanych środków określonych na wynagrodzenia osobowe kuratorów zawodowych.

4a. Dodatek specjalny, o którym mowa w ust. 4, może być przyznany kuratorowi okręgowemu, zastępcy kuratora okręgowego oraz kuratorom, o których mowa w art. 37b ust. 1 i art. 38 ust. 2, za zgodą Ministra Sprawiedliwości.

5. Kuratorowi zawodowemu, z wyjątkiem kuratora okręgowego, zastępcy kuratora okręgowego oraz kuratorów, o których mowa w art. 31 ust. 1, art. 31a ust. 1, art. 37b ust. 1 i art. 38 ust. 2, przysługuje dodatek za uciążliwość pracy w terenie w wysokości 50 % kwoty bazowej, o której mowa w ust. 1, z tym że kierownikowi zespołu kuratorskiej służby sądowej dodatek taki przysługuje w wysokości 17,5 % kwoty bazowej, o której mowa w ust. 1. W okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych, o którym mowa w art. 23 ust. 1 albo art. 24 ust. 1, dodatek ten nie przysługuje.

5a. W wypadkach wymagających używania pojazdu prywatnego do celów służbowych, w szczególności w razie trudności w przemieszczaniu się z wykorzystaniem środków komunikacji publicznej, niezależnie od dodatku, o którym mowa w ust. 5, kuratorowi zawodowemu przyznaje się ryczałt na pokrycie zwiększonych kosztów dojazdów służbowych do wysokości 25 % kwoty bazowej, o której mowa w ust. 1. Ryczałt przyznaje prezes sądu okręgowego w ramach środków finansowych dostępnych w planie finansowym sądu okręgowego, na wniosek kuratora zawodowego zatwierdzony przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej. Przyznanie ryczałtu wymaga zawarcia umowy o używanie pojazdu prywatnego do celów służbowych. Ryczałt jest płatny do 20. dnia następnego miesiąca za miesiąc poprzedzający.

5b. Kierownikowi ośrodka kuratorskiego przysługuje miesięczny ryczałt w wysokości 110 %, a kuratorowi zawodowemu prowadzącemu zajęcia w ośrodku kuratorskim – 80 % kwoty bazowej, o której mowa w ust. 1, płatny do 20. dnia każdego miesiąca. Ryczałt ten przyznaje prezes sądu rejonowego na wniosek kierownika ośrodka kuratorskiego.

6. Kuratorowi zawodowemu przysługuje dodatek za wieloletnią pracę, wynoszący począwszy od szóstego roku pracy 5 % miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Dodatek ten wzrasta o 1 % za każdy dalszy rok pracy, aż do osiągnięcia 20 % miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

7. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, mnożniki wynagrodzenia zasadniczego kuratorów zawodowych i aplikantów kuratorskich, stawki dodatku funkcyjnego i patronackiego oraz szczegółowe warunki przyznawania dodatku patronackiego i dodatku specjalnego, uwzględniając rangę zawodu kuratora.

Art. 15. 1. Kurator zawodowy nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia bez zgody prezesa sądu okręgowego.

2. Kuratorowi zawodowemu nie wolno także podejmować innego zajęcia ani sposobu zarabkowania, które przeszkadzałoby w pełnieniu obowiązków kuratora sądowego, mogło osłabiać zaufanie do jego bezstronności lub podważać zaufanie do sądu.

Art. 16. 1. Kuratorowi zawodowemu przysługuje corocznie dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze:

- 1) 6 dni roboczych – po 10 latach pracy;
- 2) 12 dni roboczych – po 15 latach pracy.

2. Do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu wypoczynkowego, wlicza się wszystkie okresy zatrudnienia, z tytułu którego przysługiwał zwiększony wymiar urlopu.

Art. 17. 1. Kuratorowi zawodowemu można udzielić płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, w wymiarze nieprzekraczającym 6 miesięcy.

2. Urlopu dla poratowania zdrowia nie można udzielić, jeżeli kurator zawodowy z powodu choroby nie pracował nieprzerwanie przez okres roku.

3. Urlopu dla poratowania zdrowia udziela Minister Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości, wyrażając zgodę, określa wymiar tego urlopu.

4. W wypadku udzielenia kuratorowi zawodowemu urlopu dla poratowania zdrowia prezes sądu okręgowego wskazuje termin rozpoczęcia urlopu oraz informuje Ministra Sprawiedliwości o terminach jego rozpoczęcia i zakończenia.

Art. 17a. Pracodawca zapewnia kuratorowi zawodowemu, na jego wniosek lub za jego zgodą, pomoc psychologiczną.

Art. 17b. 1. Kuratorowi zawodowemu pokrzywdzonemu przestępstwem w związku z wykonywaniem czynności służbowych przysługuje od pracodawcy, na wniosek tego kuratora, zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu karnym, w którym uczestniczył w charakterze pokrzywdzonego lub oskarżyciela posiłkowego.

2. Zwrot kosztów zastępstwa procesowego, o którym mowa w ust. 1, obejmuje wydatki w wysokości faktycznie poniesionych kosztów, niewyższej niż stawka minimalna wynagrodzenia jednego obrońcy określona w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 1564 oraz z 2025 r. poz. 1172).

3. Zwrot kosztów zastępstwa procesowego, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje kuratorowi zawodowemu, który uczestniczył w postępowaniu karnym w charakterze oskarżyciela posiłkowego i na rzecz którego sąd zasądził wydatki związane z ustanowieniem pełnomocnika.

Art. 17c. 1. Kuratorowi zawodowemu, przeciwko któremu zostało wytoczone powództwo cywilne w związku z wykonywaniem czynności służbowych, przysługuje od pracodawcy, na jego wniosek, zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

2. Zwrot kosztów zastępstwa procesowego, o którym mowa w ust. 1, obejmuje wydatki w wysokości faktycznie poniesionych kosztów, niewyższej niż stawka minimalna wynagrodzenia jednego pełnomocnika określona w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze.

3. Kurator zawodowy zwraca pracodawcy otrzymane od niego środki pieniężne w terminie 30 dni od dnia uzyskania od powoda zasądzonych przez sąd kosztów procesu.

Art. 18. 1. Prezes sądu okręgowego, po zasięgnięciu opinii kuratora okręgowego i prezesa sądu rejonowego, może przyznać kuratorowi zawodowemu nagrodę za szczególne osiągnięcia w pracy.

2. Minister Sprawiedliwości może utworzyć, w drodze rozporządzenia, dodatkowy fundusz nagród dla kuratorów zawodowych, z przeznaczeniem na nagrody specjalne za osiągnięcia w pracy, w wysokości do 1 % planowanych wynagrodzeń kuratorów zawodowych.

Art. 19. 1. Kuratorowi zawodowemu przysługuje gratyfikacja jubileuszowa w wysokości:

- 1) po 20 latach pracy – 75 %,
- 2) po 25 latach pracy – 100 %,
- 3) po 30 latach pracy – 150 %,
- 4) po 35 latach pracy – 200 %,
- 5) po 40 latach pracy – 300 %,
- 6) po 45 latach pracy – 400 %

wynagrodzenia miesięcznego.

2. Do okresu pracy uprawniającego do gratyfikacji wlicza się wszystkie poprzednio zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

3. Do obliczania i wypłacania gratyfikacji jubileuszowej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące nagród jubileuszowych, o których mowa w przepisach o pracownikach urzędów państwowych.

Art. 20. 1. Kuratorowi, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy albo na emeryturę, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości:

- 1) dwumiesięcznego wynagrodzenia – po 10 latach pracy;
- 2) trzymiesięcznego wynagrodzenia – po 15 latach pracy;
- 3) sześciomiesięcznego wynagrodzenia – po 20 latach pracy.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, ustala się w wysokości przysługującego ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

3. Przepis art. 19 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 21. 1.²⁾ W razie trwałej utraty zdolności do wykonywania zawodu kuratora, kuratora zawodowego można przenieść do innej pracy na jego wniosek, złożony w ciągu 7 dni od uprawomocnienia się stosownego orzeczenia. Przez okres 3 miesięcy od dnia przeniesienia kurator zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia.

1.³⁾ W razie trwałej utraty zdolności do wykonywania zawodu kuratora, kuratora zawodowego można przenieść do innej pracy na jego wniosek, złożony w terminie 7 dni od uprawomocnienia się stosownego orzeczenia. Orzeczenie o trwałej niezdolności do wykonywania zawodu kuratora wydaje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350, z późn. zm.⁴⁾). Przez okres 3 miesięcy od dnia przeniesienia kurator zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia.

2. Jeżeli kurator zawodowy zostanie poddany rehabilitacji zawodowej lub przysposobieniu do innej pracy, zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia przez okres 12 miesięcy.

Art. 22. Między kuratorami zawodowymi nie może istnieć stosunek bezpośredniej podległości służbowej, jeżeli są małżonkami albo pozostają ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia albo przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 23. 1. Kurator zawodowy zostaje z mocy prawa zawieszony w pełnieniu obowiązków służbowych w razie tymczasowego aresztowania.

2. Wynagrodzenie kuratora zawodowego w okresie jego tymczasowego aresztowania ulega ograniczeniu do połowy. Jeżeli w stosunku do kuratora zawodowego zapadł wyrok uniewinniający lub postępowanie karne zostało umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 46, 304, 1178, 1420 i 1872), zwanej dalej „Kodeksem postępowania karnego”, kuratorowi przysługuje wyrównanie wynagrodzenia za okres tymczasowego aresztowania.

Art. 24. 1. Prezes sądu okręgowego, na wniosek kuratora okręgowego lub z urzędu, może zawiesić w pełnieniu obowiązków służbowych kuratora zawodowego, jeżeli zostało wszczęte przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne.

2. Zawieszenie, o którym mowa w ust. 1, nie może trwać dłużej niż 3 miesiące; na wniosek kuratora okręgowego lub z urzędu może zostać przedłużone na czas określony, nie dłużej jednak niż do prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego.

3. W okresie zawieszenia, o którym mowa w ust. 1, kurator zachowuje prawo do wynagrodzenia i innych świadczeń przysługujących na podstawie stosunku pracy.

Art. 25. 1. W razie rozwiązania z kuratorem zawodowym stosunku pracy z powodu zniesienia sądu albo jego reorganizacji uniemożliwiającej dalsze zatrudnienie, kuratorowi przysługuje pełna emerytura, jeżeli mężczyzna ukończył 60 lat, a kobieta 55 lat i mają wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

2. W razie rozwiązania z kuratorem zawodowym stosunku pracy z przyczyn określonych w art. 27 ust. 1 pkt 3, z wyłączeniem wypadku, gdy kurator odmówił przejścia do innej pracy, o której mowa w tym przepisie, kuratorowi temu przysługuje pełna emerytura, jeżeli mężczyzna ukończył 60 lat, a kobieta 55 lat i mają wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się do kuratorów zawodowych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Art. 26. Stosunek pracy z kuratorem zawodowym wygasa:

- 1) z dniem utraty przez niego obywatelstwa polskiego;
- 2) w wypadkach określonych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, 807, 1423 i 1661 oraz z 2026 r. poz. 25), zwanej dalej „Kodeksem pracy”;
- 3) w razie prawomocnego:
 - a) ukarania karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 52 ust. 3 pkt 5,
 - b) orzeczenia przez sąd środka karnego w postaci pozbawienia praw publicznych lub zakazu wykonywania zawodu kuratora zawodowego,
 - c) skazania za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

²⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 3.

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 15 pkt 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2025 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2026 r. poz. 26); wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitej wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 620, 622, 769, 820, 1083, 1160, 1216, 1409, 1413 i 1423 oraz z 2026 r. poz. 26.

Art. 27. 1. Rozwiązanie stosunku pracy z kuratorem zawodowym może nastąpić, w drodze wypowiedzenia, w razie:

- 1) otrzymania negatywnej oceny pracy, potwierdzonej ponowną taką oceną, która nie może być dokonana przed upływem roku i po upływie 2 lat od dnia sporządzenia poprzedniej oceny;
- 2) zniesienia sądu lub jego reorganizacji, jeżeli nie jest możliwe przeniesienie kuratora do innego sądu rejonowego w tym samym okręgu;
- 3) trwałej utraty zdolności fizycznej lub psychicznej do pracy na zajmowanym stanowisku, jeżeli nie ma możliwości przeniesienia kuratora do innej pracy, odpowiedniej do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo gdy kurator odmawia przejścia do takiej pracy.
- 4) (uchylony)

1a.⁵⁾ Orzeczenie o trwałej utracie zdolności fizycznej lub psychicznej do pracy na zajmowanym stanowisku, o której mowa w ust. 1 pkt 3, wydaje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

2. Okres wypowiedzenia stosunku pracy wynosi 3 miesiące i kończy się ostatniego dnia miesiąca.

Art. 28. 1. W razie rozwiązania stosunku pracy z kuratorem zawodowym z przyczyn określonych w art. 27 ust. 1 pkt 2, w okresie między ustaniem zatrudnienia w zniesionym lub reorganizowanym sądzie a podjęciem pracy lub działalności gospodarczej kuratorowi temu przysługuje świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa, przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, obliczane jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy. Świadczenie to nie przysługuje kuratorowi, który nabył prawo do emerytury od dnia nabycia tego prawa.

2. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 1, kurator zawodowy, z którym został rozwiązany stosunek pracy, pobiera zasiłek wychowawczy, chorobowy albo macierzyński, wysokość świadczenia pieniężnego ulega obniżeniu o kwotę pobieranego zasiłku.

3. Okres pobierania świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, wlicza się do okresów pracy wymaganych do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz do okresów składkowych w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – na takich warunkach, na jakich wlicza się okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, określonych w przepisach o rynku pracy i służbach zatrudnienia.⁶⁾ Od świadczenia pieniężnego właściwy sąd odprowadza składkę na ubezpieczenia społeczne na zasadach przewidzianych dla wynagrodzenia wypłacanego w czasie trwania stosunku pracy.

Art. 29. 1. W okresie wypowiedzenia prezes sądu okręgowego może, na wniosek kuratora okręgowego, zwolnić kuratora zawodowego z pełnienia obowiązków, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

2. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić po wykorzystaniu przez kuratora urlopu wypoczynkowego.

Art. 30. 1. Od decyzji w sprawach wypowiedzenia lub rozwiązania stosunku pracy z kuratorem zawodowym, przeniesienia na inne stanowisko albo zawieszenia w pełnieniu obowiązków kurator może, w terminie 7 dni od dnia jej doręczenia, wnieść odwołanie do Ministra Sprawiedliwości.

2. (uchylony)

3. W sprawach o roszczenia ze stosunku pracy stosuje się przepisy Kodeksu pracy.

Art. 31. 1. Minister Sprawiedliwości może delegować kuratora zawodowego, za jego zgodą, do pełnienia czynności administracyjnych w urzędzie obsługującym Ministra Sprawiedliwości związanych z nadzorem nad pracą kuratorów sądowych, na czas określony nie dłuższy niż 2 lata albo na czas nieokreślony.

2. Kuratorowi, o którym mowa w ust. 1, mogą być powierzone obowiązki na stanowiskach urzędniczych, z wyłączeniem stanowiska dyrektora generalnego. W wypadku powierzenia kuratorowi delegowanemu obowiązków na stanowisku pracy należącym do służby cywilnej stanowisko to uważa się za obsadzone.

3. Kurator, o którym mowa w ust. 1, z dniem rozpoczęcia delegowania traci stanowisko kuratora okręgowego, zastępcy kuratora okręgowego, kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej, kierownika ośrodka kuratorskiego, delegata do Krajowej Rady Kuratorów, członka sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji oraz rzecznika dyscyplinarnego i nie może być powołany na żadne z tych stanowisk w czasie delegowania.

⁵⁾ Dodany przez art. 15 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 3; wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.

⁶⁾ Zdanie pierwsze w brzmieniu ustalonym przez art. 383 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620), która weszła w życie z dniem 1 czerwca 2025 r.

4. Delegowanie kuratora, o którym mowa w ust. 1, następuje z sądu rejonowego, w którym jest zatrudniony.

5. Kurator, o którym mowa w ust. 1, w czasie delegowania nie może wykonywać zadań, o których mowa w art. 1.

6. Kurator, o którym mowa w ust. 1, ma prawo do wynagrodzenia zasadniczego odpowiedniego do stopnia służbowego oraz dodatku za wieloletnią pracę.

7. Kuratorowi, o którym mowa w ust. 1, jest przyznawany przez Ministra Sprawiedliwości dodatek zadaniowy w wysokości 40 % wynagrodzenia zasadniczego.

8. W szczególnie uzasadnionych wypadkach związanych z rodzajem i zakresem wykonywanych zadań dodatek zadaniowy może przekraczać wysokość, o której mowa w ust. 7.

9. Minister Sprawiedliwości może kierować kuratora, o którym mowa w ust. 1, za jego zgodą, do udziału w różnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych w zakresie problematyki dotyczącej powierzonych mu obowiązków.

10. Koszty podnoszenia kwalifikacji zawodowych, o których mowa w ust. 9, są pokrywane z części budżetowej 37 Sprawiedliwości, której dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

11. Kurator, o którym mowa w ust. 1, może być odwołany z delegowania lub z niego ustąpić w każdym czasie. Kurator ten wraca do pracy w zespole kuratorskiej służby sądowej, w którym pracował bezpośrednio przed delegowaniem.

Art. 31a. 1. Minister Sprawiedliwości może delegować kuratora zawodowego, za jego zgodą, do nadzoru nad czynnościami realizowanymi przez uczelnię Służby Więziennej, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1750 i 1823), zwanej dalej „uczelnią”, w ramach aplikacji kuratorskiej.

2. Do kuratora zawodowego, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 31 ust. 1, 3–8 i 11.

Art. 31b. 1. Prezes sądu okręgowego, na wniosek kuratora okręgowego lub z urzędu, po zasięgnięciu opinii kuratora okręgowego, może delegować kuratora, za jego zgodą, do wykonywania zadań kuratora zawodowego w innym sądzie rejonowym na obszarze danego okręgu, na czas określony.

2. Jeżeli wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości, delegowanie kuratora do wykonywania zadań kuratora zawodowego w innym sądzie rejonowym może nastąpić nawet bez jego zgody, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Delegowanie kuratora bez jego zgody może być powtórzone niewcześniej niż po upływie 3 lat od czasu zakończenia poprzedniego delegowania.

3. Niedopuszczalne jest delegowanie kuratora do sądu rejonowego mającego siedzibę w innej miejscowości, w wypadku gdy kuratorem jest kobieta w ciąży lub osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem w wieku do 14 lat, a także w wypadkach, gdy stoją temu na przeszkodzie ważne względy osobiste lub rodzinne kuratora, bez jego zgody.

4. Kurator, o którym mowa w ust. 1 albo 2, może być odwołany z delegowania w każdym czasie.

Art. 32. 1. (uchylony)

2. Rozwiązanie stosunku pracy z kuratorem bez wypowiedzenia może nastąpić w razie jego nieprzerwanej nieobecności w pracy z powodu choroby trwającej dłużej niż rok, a także w razie usprawiedliwionej nieobecności w pracy z innych przyczyn – po upływie okresów przewidzianych w art. 53 Kodeksu pracy.

Art. 33. 1. W razie zniesienia sądu prezes sądu okręgowego przenosi kuratora okręgowego i zastępcę kuratora okręgowego do pracy w sądzie rejonowym.

2. Po przeniesieniu kuratorowi, o którym mowa w ust. 1, przysługuje przez okres 6 miesięcy wynagrodzenie nienizsze od dotychczasowego.

Art. 34. 1. Jeżeli jest to konieczne ze względu na szczególne potrzeby sądu, kuratora można przenieść do innego zespołu kuratorskiej służby sądowej albo sądu rejonowego położonego w tej albo innej miejscowości w tym samym okręgu sądowym, zachowując dotychczasowe wynagrodzenie.

2. Na wniosek kuratora można przenieść go do innego zespołu kuratorskiej służby sądowej albo sądu rejonowego położonego w tej albo innej miejscowości w tym samym okręgu sądowym.

3. Przeniesień, o których mowa w ust. 1 i 2, dokonuje prezes sądu okręgowego w porozumieniu z prezesami sądów rejonowych, między którymi ma nastąpić przeniesienie.

4. Na wniosek kuratora Minister Sprawiedliwości może przenieść go do sądu rejonowego w innym okręgu sądowym, na obszarze tej samej albo innej apelacji.

5. Przeniesienia, o których mowa w ust. 1, 2 i 4, nie powodują rozwiązania stosunku pracy.

6. W wypadku przeniesienia kuratora do innej miejscowości przysługuje mu zwrot uzasadnionych kosztów przeniesienia, diety i zwrot kosztów podróży, z wyjątkiem wypadku, gdy przeniesienie nastąpiło na wniosek kuratora.

7. Niedopuszczalne jest przeniesienie kuratora do sądu mającego siedzibę w innej miejscowości, w wypadku gdy kuratorem jest kobieta w ciąży lub osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem w wieku do 14 lat, a także w wypadkach, gdy stoją temu na przeszkodzie ważne względy osobiste lub rodzinne kuratora, bez jego zgody.

8. Od decyzji prezesa sądu okręgowego w sprawie przeniesienia przysługuje odwołanie do Ministra Sprawiedliwości w terminie 7 dni od dnia jej doręczenia.

Rozdział 3

Organizacja kuratorskiej służby sądowej

Art. 35. 1. Kuratorską służbę sądową na obszarze właściwości sądu okręgowego stanowią kuratorzy sądowi, którzy wykonują czynności służbowe na obszarze właściwości sądu rejonowego, oraz kurator okręgowy, jego zastępca albo zastępcy i kuratorzy, o których mowa w art. 37b ust. 1 i art. 38 ust. 2, którzy wykonują czynności służbowe na obszarze właściwości sądu okręgowego.

2. Nadzór nad działalnością kuratorów sądowych sprawuje kurator okręgowy, z zastrzeżeniem określonych w ustawie uprawnień sądu, prezesa sądu lub Ministra Sprawiedliwości.

Art. 35a. 1. Prezes sądu okręgowego sprawuje wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością kuratora okręgowego, w szczególności przez:

- 1) sporządzanie rocznego planu nadzorczego;
- 2) sporządzanie sprawozdania z realizacji rocznego planu nadzorczego;
- 3) kontrolowanie równomierności obciążenia pracą kuratorów sądowych w okręgu;
- 4) kontrolowanie sprawności i prawidłowości podejmowanych przez kuratora okręgowego czynności nadzorczych;
- 5) wydawanie zarządzeń nadzorczych.

2. Prezes sądu rejonowego informuje prezesa sądu okręgowego o nieprawidłowościach w działalności zespołu kuratorskiej służby sądowej w kierowanym przez siebie sądzie.

3. Wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością prezesów sądów okręgowych w zakresie działalności kuratorów sądowych na obszarze apelacji sprawuje prezes sądu apelacyjnego.

4. Prezes sądu apelacyjnego w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 3:

- 1) ustala kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego sprawowanego przez prezesów sądów okręgowych działających na obszarze apelacji;
- 2) koordynuje czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego sprawowanego przez prezesów sądów okręgowych działających na obszarze apelacji;
- 3) zatwierdza i przesyła Ministrowi Sprawiedliwości przedłożone mu przez prezesa sądu okręgowego sprawozdanie z realizacji rocznego planu nadzorczego;
- 4) kontroluje wykonywanie obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów okręgowych działających na obszarze apelacji;
- 5) wydaje zarządzenia nadzorcze.

5. Czynnościami z zakresu nadzoru, o którym mowa w ust. 3, są ponadto:

- 1) wizytacja, obejmująca pełną działalność kuratora okręgowego lub zespołu kuratorskiej służby sądowej;
- 2) lustracja, obejmująca wybrane zagadnienia z działalności kuratora okręgowego lub zespołu kuratorskiej służby sądowej.

6. Wizytację lub lustrację, o których mowa w ust. 5, przeprowadza się zgodnie z rocznym planem nadzorczym albo doraźnie.

7. Doraźną wizytację lub lustrację zarządza prezes sądu okręgowego albo prezes sądu apelacyjnego stosownie do potrzeb, w szczególności przy uwzględnieniu wyników sprawowanego nadzoru administracyjnego.

8. Wizytację lub lustrację, obejmującą działalność zespołu kuratorskiej służby sądowej, przeprowadza kurator okręgowy lub zastępca kuratora okręgowego.

9. Wizytację lub lustrację, obejmującą działalność kuratora okręgowego lub jego zastępcy, przeprowadza prezes sądu okręgowego albo prezes sądu apelacyjnego.

10. Wizytacji lub lustracji nie może przeprowadzać osoba będąca małżonkiem, krewnym albo powinowatym osoby, której działalność jest kontrolowana, lub pozostająca z nią w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności kontrolującego.

Art. 35b. 1. Zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością kuratorów sądowych obejmuje analizę i ocenę prawidłowości oraz skuteczności sprawowania przez prezesów sądów apelacyjnych i okręgowych wewnętrznego nadzoru administracyjnego.

2. Minister Sprawiedliwości sprawuje zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością kuratorów sądowych, w ramach którego w szczególności:

- 1) ustala ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego sprawowanego przez prezesów sądów apelacyjnych, w tym również w oparciu o wyniki analiz, o których mowa w pkt 3;
- 2) kontroluje wykonywanie obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów apelacyjnych i okręgowych, w szczególności przez analizę sprawozdań, o których mowa w art. 35a ust. 1 pkt 2;
- 3) analizuje informacje statystyczne dotyczące działalności kuratorów sądowych;
- 4) organizuje narady nadzorcze dla kuratorów okręgowych;
- 5) wydaje zarządzenia nadzorcze.

3. W wypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności kuratorów sądowych w danym okręgu lub niewykonania zarządzeń, o których mowa w ust. 2 pkt 5, Minister Sprawiedliwości może zarządzić przeprowadzenie lustracji działalności:

- 1) nadzorczej prezesa sądu okręgowego;
- 2) kuratora okręgowego lub zespołu kuratorskiej służby sądowej.

4. Zarządzając przeprowadzenie lustracji, o której mowa w ust. 3, Minister Sprawiedliwości wyznacza prezesowi sądu apelacyjnego zakres i termin jej przeprowadzenia.

Art. 35c. Prawo wglądu w dokumentację dotyczącą wykonywania obowiązków służbowych przez kuratora sądowego oraz prawo żądania wyjaśnień mają: prezes sądu apelacyjnego, prezes sądu okręgowego, prezes sądu rejonowego, kurator okręgowy, zastępca kuratora okręgowego, kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej i sędzia wizytator.

Art. 35d. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb sprawowania nadzoru administracyjnego nad działalnością kuratorów sądowych, a także sposób dokumentowania czynności nadzorczych, mając na uwadze zapewnienie sprawności i skuteczności nadzoru oraz zapewnienie prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych.

Art. 36. 1. Kuratora okręgowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród kuratorów zawodowych zatrudnionych w danym okręgu sądowym albo mając na względzie dobro kuratorskiej służby sądowej – spośród kuratorów zawodowych zatrudnionych poza tym okręgiem.

2. Okręgowe zgromadzenie kuratorów oraz prezes sądu okręgowego mogą przedstawić Ministrowi Sprawiedliwości, niezależnie od siebie, niewielej niż po 3 kandydatów na stanowisko kuratora okręgowego spośród kuratorów zawodowych zatrudnionych w danym okręgu sądowym, spełniających warunki, o których mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia zwolnienia tego stanowiska.

3. Kurator okręgowy jest powoływany na 4-letnią kadencję, na niewielej niż dwie kolejne kadencje i nie może być powołany na stanowisko kuratora okręgowego oraz zastępcy kuratora okręgowego albo delegowany na podstawie art. 38 ust. 2, przed upływem 6 lat od zakończenia pełnienia tej funkcji.

4. Kuratorem okręgowym może być ten, kto:

- 1) posiada co najmniej 7-letni staż pracy kuratorskiej;
- 2) posiada stopień kuratora specjalisty, a wyjątkowo – stopień starszego kuratora zawodowego;
- 3) wyróżnia się umiejętnościami w zakresie zarządzania i kierowania.

5. Minister Sprawiedliwości odwołuje kuratora okręgowego, jeżeli ten zrzekł się stanowiska albo nie wypełnia obowiązków nałożonych przez ustawę.

6. Minister Sprawiedliwości może zawiesić kuratora okręgowego w pełnieniu obowiązków służbowych, jeżeli zostało wszczęte przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne. Prezes sądu okręgowego informuje Ministra Sprawiedliwości o wydaniu zarządzenia, o którym mowa w art. 52e ust. 1. Przepis art. 24 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

7. Minister Sprawiedliwości przed powołaniem, odwołaniem albo zawieszeniem kuratora okręgowego w pełnieniu obowiązków służbowych może zasięgnąć opinii okręgowego zgromadzenia kuratorów.

8. W wypadku zawieszenia kuratora okręgowego w pełnieniu obowiązków służbowych prezes sądu okręgowego zarządza przeprowadzenie wobec kuratora okręgowego czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego, o których mowa w art. 35a ust. 5 pkt 1 albo 2.

9. Kurator okręgowy nie może być kierownikiem ośrodka kuratorskiego oraz prowadzić w nim zajęć.

10. Kurator okręgowy po upływie kadencji, odwołaniu ze stanowiska albo utracie stanowiska wraca do pracy w zespole kuratorskiej służby sądowej, w którym pracował bezpośrednio przed powołaniem na stanowisko kuratora okręgowego.

Art. 37. 1. Kurator okręgowy odpowiada przed prezesem sądu okręgowego za funkcjonowanie kuratorskiej służby sądowej w okręgu i reprezentuje kuratorów sądowych wobec organów sądu.

1a. Kurator okręgowy ma obowiązek dbać o równomierne obciążenie pracą kuratorów w ramach poszczególnych zespołów kuratorskiej służby sądowej oraz między poszczególnymi zespołami tej służby w okręgu.

2. Do zakresu działania kuratora okręgowego w szczególności należy:

- 1) wykonywanie działań niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania kuratorskiej służby sądowej w okręgu;
- 2) koordynowanie działalności kuratorów sądowych na terenie swego działania;
- 3) reprezentowanie kuratorskiej służby sądowej na zewnątrz;
- 4) nadzór nad pracą kierowników zespołów kuratorskiej służby sądowej;
- 5) kontrola i ocena pracy kuratorów sądowych oraz aplikantów kuratorskich; w uzasadnionych wypadkach przeprowadzenie kontroli i dokonanie oceny pracy kuratora lub aplikanta kurator okręgowy może zlecić kierownikowi zespołu kuratorskiej służby sądowej;
- 6) udział w planowaniu i nadzór nad wydatkowaniem środków przeznaczonych dla kuratorów sądowych i ośrodków kuratorskich;
- 7) przygotowanie planu etatów kuratorskich i obsługi administracyjnej w okręgu oraz projektu rozdziału etatów pomiędzy poszczególne jednostki;
- 8) opiniowanie kandydatów na aplikantów kuratorskich;
- 9) występowanie z wnioskami kadrowymi dotyczącymi kuratorów zawodowych w okręgu;
- 10) nadzór merytoryczny nad ośrodkami kuratorskimi;
- 11) organizowanie szkoleń kuratorów zawodowych w okręgu;
- 12) nadzór nad udzielaniem pomocy postpenitencjarnej;
- 13) określanie szczegółowych zakresów obowiązków zastępcy kuratora okręgowego oraz kierowników zespołów kuratorskiej służby sądowej i przedstawianie ich do zatwierdzenia prezesowi sądu okręgowego;
- 13a) wskazywanie pierwszego i drugiego zastępcy, w wypadku gdy Minister Sprawiedliwości powoła dwóch zastępców kuratora okręgowego;
- 14) rozpoznawanie skarg i wniosków dotyczących czynności kuratorów sądowych w okręgu;
- 15) wykonywanie innych czynności zleconych przez prezesa sądu okręgowego;
- 16) sporządzanie oraz przedkładanie prezesowi sądu okręgowego sprawozdania z przeprowadzonych w danym roku wizytacji lub lustracji, o których mowa w art. 35a ust. 8.

3. Skargi i wnioski dotyczące działalności kuratora okręgowego rozpoznaje prezes sądu okręgowego.

Art. 37a. 1. Minister Sprawiedliwości, mając na uwadze stan osobowy kadry kuratorskiej w okręgu, może powołać zastępcę kuratora okręgowego, a jeżeli uzna to za konieczne – dwóch zastępców kuratora okręgowego.

2. Do zastępcy kuratora okręgowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 36 ust. 1 i 3–10 oraz art. 37 ust. 1, 1a, ust. 2 pkt 1–13 i 14–16 oraz ust. 3.

3. W wypadku niepowołania kuratora okręgowego, jego nieobecności albo w wypadku, o którym mowa w art. 36 ust. 8, pierwszy zastępca kuratora pełni obowiązki kuratora okręgowego.

Art. 37b. 1. W wypadku niepowołania kuratora okręgowego, jego nieobecności albo w wypadku, o którym mowa w art. 36 ust. 8, przy jednoczesnym niepowołaniu albo nieobecności zastępcy kuratora okręgowego, prezes sądu okręgowego deleguje z sądu rejonowego do sądu okręgowego kuratora zawodowego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków kuratora okręgowego.

2. Kurator, o którym mowa w ust. 1, jest delegowany do czasu powołania kuratora okręgowego, ustania jego nieobecności albo ustania zawieszenia w wypadku, o którym mowa w art. 36 ust. 8, na czas określony nie dłuższy niż 6 miesięcy. Jego odwołanie z delegowania może nastąpić w każdym czasie.

3. Do kuratora, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 35a ust. 9, art. 36 ust. 4 i 9 oraz art. 37.

Art. 38. 1. Czynności z zakresu obsługi biurowej kuratora okręgowego i jego zastępcy albo zastępców wykonuje sekretariat kuratora okręgowego.

1a. Kurator okręgowy kieruje pracami sekretariatu, o którym mowa w ust. 1.

2. Prezes sądu okręgowego może, na wniosek kuratora okręgowego, delegować do sądu okręgowego kuratora z sądu rejonowego z danego okręgu sądowego w celu udzielania kuratorowi okręgowemu pomocy przy wykonywaniu zadań.

3. Kurator, o którym mowa w ust. 2, jest delegowany na czas określony. Jego odwołanie z delegowania może nastąpić w każdym czasie. Do kuratora, o którym mowa w ust. 2, przepisy art. 35a ust. 9 oraz art. 36 ust. 4 i 9 stosuje się odpowiednio.

Art. 39. 1. W sądzie rejonowym tworzy się zespoły kuratorskiej służby sądowej, zwane dalej „zespołami”, wykonujące orzeczenia w sprawach karnych oraz w sprawach rodzinnych i nieletnich.

2. W wypadku gdy powołanie 2 lub więcej zespołów byłoby niecelowe, prezes sądu okręgowego powołuje jeden zespół wykonujący orzeczenia w sprawach karnych, rodzinnych i nieletnich.

3. Siedzibą zespołu jest miejscowość, w której siedzibę ma sąd rejonowy.

4. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, za zgodą Ministra Sprawiedliwości, dopuszcza się wskazanie jako siedziby zespołu innej miejscowości niż miejscowość, w której siedzibę ma sąd rejonowy.

Art. 40. 1. Kierownika zespołu powołuje i odwołuje prezes sądu okręgowego na wniosek kuratora okręgowego, po zasięgnięciu opinii prezesa sądu rejonowego.

2. Prezes sądu okręgowego powołuje na stanowisko kierownika zespołu osobę wyróżniającą się zdolnościami organizacyjnymi, która ponadto posiada:

- 1) co najmniej 5-letni staż pracy kuratorskiej;
- 2) stopień kuratora specjalisty, a w wyjątkowym wypadku stopień starszego kuratora zawodowego.

3. Kadencja kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej trwa 4 lata.

4. Kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej może być powołany na kolejne kadencje.

5. Prezes sądu okręgowego odwołuje kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej, jeżeli ten zrzekł się stanowiska albo nie wypełnia obowiązków nałożonych przez ustawę.

Art. 40a. 1. Kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej, w wypadku jego nieobecności, zastępuje wyznaczony przez niego kurator zawodowy, o czym kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej informuje prezesa sądu rejonowego oraz kuratora okręgowego.

2. Kuratorowi zawodowemu, o którym mowa w ust. 1, w czasie zastępowania kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej przysługują uprawnienia, o których mowa w art. 169b § 2, 5–7 i 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 911 i 1423).

Art. 41. 1. Do obowiązków kierownika zespołu należy wykonywanie działań niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania kuratorskiej służby sądowej w zakresie działań zespołu, a w tym:

- 1) koordynowanie zadań kuratorów zespołu;
- 1a) dbałość o równomierne obciążenie pracą kuratorów zespołu;
- 2) udział w planowaniu i nadzór nad wydatkowaniem środków finansowych przeznaczonych dla kuratorów sądowych;
- 3) przedstawianie kuratorowi okręgowemu wniosków i opinii dotyczących awansowania kuratorów zawodowych zatrudnionych w zespole oraz w zakresie zatrudniania kandydatów do pracy;
- 4) opiniowanie wniosków zawodowych kuratorów sądowych dotyczących ich przeniesienia;
- 5) określanie zakresu obowiązków kuratorów zawodowych zespołu;
- 6) organizowanie działalności kuratorów społecznych;
- 7) przedstawianie prezesowi sądu rejonowego wniosków o powołanie i odwołanie kuratorów społecznych;
- 8) przeprowadzanie szkoleń kuratorów społecznych;
- 9) zatwierdzanie wniosków dotyczących ryczałtów kuratorów sądowych;
- 10) nadzorowanie terminowości wykonywania obowiązków przez kuratorów sądowych;
- 11) wyznaczanie patronów dla aplikantów kuratorskich;
- 12) sporządzanie sprawozdań i informacji o działalności zespołu;
- 13) (uchylony)
- 14) reprezentowanie zespołu na zewnątrz;
- 15) współdziałanie z prezesem sądu rejonowego.

2. Kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej wykonuje obowiązki kuratora w wymiarze nie mniejszym niż 35 % przeciętnego obciążenia pracą przypadającego na członka zespołu.

3. Jeżeli w zespole są wykonywane orzeczenia w sprawach karnych oraz w sprawach rodzinnych i nieletnich, kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej wykonuje obowiązki kuratora w wymiarze, o którym mowa w ust. 2, odnoszącym się do przeciętnego obciążenia pracą przypadającego na członka zespołu będącego odpowiednio kuratorem dla dorosłych albo kuratorem rodzinnym.

Art. 42. 1. W zespole tworzy się sekretariat.

2. Sekretariat zespołu tworzy się spośród urzędników lub innych pracowników sądowych, a przy jego liczbowej obsadzie uwzględnienia się potrzeby zespołu.

3. Kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej kieruje pracami sekretariatu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 42a. 1. Minister Sprawiedliwości, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr kuratorskiej służby sądowej oraz potrzeby wynikające z obciążenia jej pracą w poszczególnych sądach, przydziela nowe stanowiska kuratorskie poszczególnym sądom rejonowym w ramach posiadanych środków finansowych.

2. W wypadku zwolnienia stanowiska kuratora zawodowego prezes sądu okręgowego, w którego okręgu stanowisko zostało zwolnione, w terminie 7 dni od dnia zwolnienia stanowiska zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości, na podstawie kryteriów, o których mowa w ust. 1, przydziela stanowisko sądowi rejonowemu, w którym stanowisko kuratora zawodowego zostało zwolnione, albo innemu sądowi rejonowemu.

Rozdział 4

Samorząd kuratorski

Art. 43. Kuratorzy zawodowi tworzą samorząd kuratorski.

Art. 44. 1. Organami samorządu kuratorskiego są:

- 1) Krajowa Rada Kuratorów;
- 2) okręgowe zgromadzenia kuratorów.

2. Kadencja Krajowej Rady Kuratorów trwa 4 lata.

Art. 45. 1. Krajową Radę Kuratorów tworzą delegaci wybrani w poszczególnych okręgach przez okręgowe zgromadzenia kuratorów. Okręgowe zgromadzenie kuratorów wybiera jednego delegata do Krajowej Rady Kuratorów.

2. Krajowa Rada Kuratorów dokonuje wyboru przewodniczącego, jego zastępcy i sekretarza, którzy tworzą prezydium Krajowej Rady Kuratorów.

3. Krajowa Rada Kuratorów jest reprezentantem kuratorów sądowych.

Art. 46. 1. Do zadań Krajowej Rady Kuratorów w szczególności należy:

- 1) uchwalanie kodeksu etyki kuratora sądowego;
- 2) podejmowanie działań umożliwiających kuratorom zawodowym podnoszenie kwalifikacji zawodowych i poziomu wykonywanej przez nich pracy;
- 3) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących kuratorów sądowych oraz występowanie z inicjatywą opracowania aktów prawnych dotyczących kuratorów sądowych i kurateli sądowej;
- 4) występowanie do Ministra Sprawiedliwości lub innych organów państwowych z wnioskami dotyczącymi warunków pracy i płacy grupy zawodowej kuratorów sądowych;
- 5) inicjowanie badań naukowych nad funkcjonowaniem kurateli sądowej;
- 6) dokonywanie okresowej oceny sądowej kadry kuratorskiej i liczby wykonywanych nadzorów i dozorów oraz przedstawianie wniosków w tym zakresie Ministrowi Sprawiedliwości;
- 7) coroczna ocena działalności prezydium Krajowej Rady Kuratorów;
- 8) uchwalenie regulaminu pracy Krajowej Rady Kuratorów;
- 9) współpraca z organizacjami kuratorów sądowych innych krajów;
- 10) wskazywanie przedstawiciela Krajowej Rady Kuratorów, o którym mowa w art. 79 ust. 1 pkt 2.

2. Krajowa Rada Kuratorów przy realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 5 i 6, uzgadnia swoje działania z Ministrem Sprawiedliwości.

3. Posiedzenia Krajowej Rady Kuratorów odbywają się co najmniej raz w roku. Warunki do odbywania posiedzeń zapewnia Minister Sprawiedliwości.

Art. 47. 1. Członkami okręgowego zgromadzenia kuratorów są kuratorzy zawodowi zatrudnieni w okręgu sądowym.

2. Przewodniczącym okręgowego zgromadzenia kuratorów jest kurator okręgowy, a w razie jego nieobecności zastępca kuratora okręgowego.

3. W okręgach sądowych, w których powołano dwóch zastępców kuratora okręgowego, pod nieobecność kuratora okręgowego okręgowemu zgromadzeniu kuratorów przewodniczy pierwszy zastępca kuratora okręgowego, a w razie jego nieobecności – drugi zastępca kuratora okręgowego.

4. W wypadku nieobecności kuratora okręgowego, przy jednoczesnym niepowołaniu albo nieobecności zastępcy kuratora okręgowego, okręgowemu zgromadzeniu kuratorów przewodniczy kurator zawodowy najstarszy służbą spośród obecnych.

Art. 48. 1. Członkowie okręgowego zgromadzenia kuratorów obowiązani są uczestniczyć w jego posiedzeniach.

1a. W posiedzeniach okręgowego zgromadzenia kuratorów uczestniczą, bez prawa głosu, aplikanci kuratorscy.

2. W posiedzeniach okręgowego zgromadzenia kuratorów może brać udział z głosem doradczym prezes sądu okręgowego.

Art. 49. 1. Do podjęcia uchwał okręgowego zgromadzenia kuratorów wymagana jest obecność co najmniej połowy liczby członków.

2. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów; w razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

3. Uchwały okręgowego zgromadzenia kuratorów zapadają w głosowaniu jawnym. Głosowanie jest jednakże tajne, jeżeli zażąda tego chociażby jeden z członków zgromadzenia.

Art. 50. 1. Okręgowe zgromadzenie kuratorów zbiera się co najmniej raz w roku.

2. Posiedzenia okręgowego zgromadzenia kuratorów zwołuje przewodniczący zgromadzenia z własnej inicjatywy lub na wniosek jednej trzeciej liczby członków zgromadzenia.

3. Posiedzenie okręgowego zgromadzenia kuratorów może zwołać również prezes sądu okręgowego.

Art. 51. 1. Do zadań okręgowego zgromadzenia kuratorów należy:

- 1) wybór członków sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji;
- 2) zgłaszanie prezesowi sądu okręgowego raz w roku do dnia 31 marca dwóch kandydatów na członków komisji konkursowej, o której mowa w art. 5b ust. 5;
- 3) zgłaszanie prezesowi sądu okręgowego raz w roku do dnia 31 marca dwóch kandydatów na członków komisji konkursowej, o której mowa w art. 72 ust. 4;
- 4) wysłuchiwanie informacji kuratora okręgowego o działalności kuratorskiej służby sądowej i wyrażanie opinii w tym zakresie;
- 5) wyrażanie opinii w sprawach osobowych kuratorów zawodowych przedstawionych przez kuratora okręgowego i Ministra Sprawiedliwości;
- 6) występowanie do Ministra Sprawiedliwości o podjęcie niezbędnych działań dotyczących funkcjonowania kuratorskiej służby sądowej.

2. Możliwości kandydowania na stanowisko, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, są pozbawieni członkowie okręgowego zgromadzenia kuratorów, przeciwko którym toczy się postępowanie dyscyplinarne – do czasu zakończenia tego postępowania, i kuratorzy, o których mowa w art. 31 ust. 1, art. 31a ust. 1, art. 37b ust. 1 i art. 38 ust. 2 – w okresie delegowania.

Rozdział 5

Odpowiedzialność dyscyplinarna kuratorów zawodowych

Art. 52. 1. Kurator zawodowy ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za oczywiste i rażące naruszenie obowiązków kuratora lub zasad etyki zawodowej.

2. (uchylony)

3. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) nagana z pozbawieniem możliwości uzyskania wyższego stopnia służbowego przez okres 2 lat;
- 4) usunięcie z zajmowanego stanowiska;
- 5) wydalenie ze służby kuratorskiej.

4. Kara upomnienia i kara nagany oznaczają wytknięcie ukaranemu niewłaściwego postępowania.

5. Kara nagany z pozbawieniem możliwości uzyskania wyższego stopnia służbowego przez okres 2 lat oznacza wytknięcie ukaranemu niewłaściwego postępowania i brak możliwości awansu służbowego przez okres 2 lat.

6. Kara usunięcia z zajmowanego stanowiska oznacza usunięcie z zajmowanego dotychczas stanowiska.

7. Kara wydalenia ze służby kuratorskiej oznacza zwolnienie ze służby kuratorskiej, a jej wymierzenie pociąga za sobą utratę możliwości ponownego ubiegania się o przyjęcie do służby kuratorskiej przez okres 10 lat.

Art. 52a. 1. W wypadku czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi prezes sądu okręgowego przeprowadza z kuratorem zawodowym rozmowę dyscyplinującą udokumentowaną w formie notatki. Z upoważnienia prezesa sądu okręgowego rozmowę dyscyplinującą może przeprowadzić kurator okręgowy.

2. Rozmowę dyscyplinującą, o której mowa w ust. 1, przeprowadza się w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Rozmowa ta polega na wytknięciu kuratorowi zawodowemu niewłaściwego postępowania oraz uprzedzeniu go o możliwości wszczęcia postępowania dyscyplinarnego i wymierzenia kary dyscyplinarnej w wypadku ponownego popełnienia czynu, za który kurator ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną.

3. Notatkę, o której mowa w ust. 1, włącza się do akt osobowych na okres 5 miesięcy.

4. W terminie 5 dni od dnia przeprowadzenia rozmowy dyscyplinującej kurator zawodowy może złożyć sprzeciw do prezesa sądu okręgowego. Złożenie sprzeciwu skutkuje wszczęciem postępowania wyjaśniającego, a zebrane dotychczas materiały stają się materiałami tego postępowania.

Art. 52b. 1. Powzięciem wiadomości o możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego jest uzyskanie takiej informacji w dowolnej formie przez prezesa sądu okręgowego, prezesa sądu rejonowego, kuratora okręgowego, kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej lub rzecznika dyscyplinarnego.

2. Prezes sądu rejonowego, kurator okręgowy, kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej lub rzecznik dyscyplinarny informują prezesa sądu okręgowego o możliwości popełnienia przez kuratora zawodowego przewinienia dyscyplinarnego w terminie 7 dni od dnia powzięcia takiej wiadomości. Kierownik zespołu kuratorskiej służby sądowej przekazuje tę informację za pośrednictwem kuratora okręgowego.

Art. 52c. 1. Kuratorowi zawodowemu wymierza się karę dyscyplinarną współmierną do popełnionego przewinienia dyscyplinarnego oraz stopnia zawinienia.

2. Przy wymierzaniu kary dyscyplinarnej uwzględnia się okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jego skutki, w tym następstwa negatywne dla służby, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na obwinionym obowiązków, pobudki działania, zachowanie obwinionego przed popełnieniem przewinienia dyscyplinarnego i po jego popełnieniu, dotychczasowy przebieg i okres zatrudnienia, oceny pracy, a także istotne w sprawie okoliczności – zarówno łagodzące, jak i obciążające.

3. Na zaostrzenie wymiaru kary dyscyplinarnej mają wpływ następujące okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego:

- 1) działanie z motywacji zasługującej na szczególne potępienie, w stanie nietrzeźwości albo w stanie po spożyciu alkoholu lub użyciu podobnie działającego środka;
- 2) popełnienie przewinienia dyscyplinarnego przez kuratora zawodowego przed zatarciem wymierzonej mu kary dyscyplinarnej;
- 3) poważne skutki przewinienia dyscyplinarnego, zwłaszcza istotne zakłócenie realizacji zadań kuratorskiej służby sądowej lub naruszenie dobrego imienia kuratorskiej służby sądowej;
- 4) działanie w obecności innego kuratora, wspólnie z nim lub na jego szkodę.

4. Na złagodzenie wymiaru kary dyscyplinarnej mają wpływ następujące okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego:

- 1) nieumyślność jego popełnienia;
- 2) podjęcie przez kuratora zawodowego starań o zmniejszenie jego skutków;
- 3) brak należytego doświadczenia zawodowego lub dostatecznych umiejętności zawodowych;
- 4) dobrowolne poinformowanie bezpośredniego przełożonego o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego przed wszczęciem postępowania wyjaśniającego.

5. Okoliczności, o których mowa w ust. 1–4, uwzględnia się wyłącznie w stosunku do kuratora zawodowego, którego one dotyczą.

Art. 52d. Postępowanie dyscyplinarne obejmuje postępowanie:

- 1) wyjaśniające;
- 2) przed sądami dyscyplinarnymi obu instancji;
- 3) wykonawcze.

Art. 52e. 1. Prezes sądu okręgowego, jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie popełnienia przez kuratora zawodowego przewinienia dyscyplinarnego, niezwłocznie zarządza przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego przez rzecznika dyscyplinarnego. Kuratora zawodowego, co do którego wydano zarządzenie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, uważa się za obwinionego.

2. Nie wszczyna się postępowania wyjaśniającego po upływie 90 dni od dnia powzięcia wiadomości o możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

3. Jeżeli z powodu nieobecności w pracy kurator nie ma możliwości złożenia wyjaśnień, bieg terminu, o którym mowa w ust. 2, nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia stawienia się kuratora w pracy.

4. Karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęły 3 lata. Zawieszenie postępowania dyscyplinarnego wstrzymuje bieg tego terminu.

5. Jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie karne.

6. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) oznaczenie prezesa sądu okręgowego;
- 2) datę wydania zarządzenia;
- 3) podstawę prawną;
- 4) datę uzyskania informacji uzasadniających wszczęcie postępowania wyjaśniającego;
- 5) określenie okoliczności stanowiących przedmiot postępowania wyjaśniającego;
- 6) podpis prezesa sądu okręgowego.

7. Celem postępowania wyjaśniającego jest w szczególności:

- 1) ustalenie, czy czyn, którego popełnienie zarzucono kuratorowi, został popełniony i czy kurator jest jego sprawcą;
- 2) wyjaśnienie przyczyn i okoliczności popełnienia czynu, o którym mowa w pkt 1;
- 3) zebranie i utrwalenie dowodów w sprawie.

8. Rzecznik dyscyplinarny kończy postępowanie wyjaśniające w terminie 3 miesięcy od dnia wydania zarządzenia, o którym mowa w ust. 1. W szczególnie uzasadnionych wypadkach, przede wszystkim ze względu na zawły charakter sprawy, postępowanie wyjaśniające za zgodą prezesa sądu okręgowego może być przedłużone na czas oznaczony, nie dłuższy niż 9 miesięcy od dnia wydania zarządzenia, o którym mowa w ust. 1.

9. Jeżeli w toku postępowania wyjaśniającego zostały ujawnione inne okoliczności wskazujące na możliwość popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny może poszerzyć zakres okoliczności stanowiących przedmiot postępowania wyjaśniającego, o którym mowa w ust. 6 pkt 5.

10. Rzecznik dyscyplinarny w toku postępowania wyjaśniającego może wezwać kuratora zawodowego do złożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego przedmiotu tego postępowania w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Rzecznik dyscyplinarny może również odebrać od kuratora zawodowego oświadczenie ustne. Niezłożenie oświadczenia przez kuratora zawodowego nie wstrzymuje dalszego biegu postępowania.

11. Jeżeli wyniki postępowania wyjaśniającego uzasadniają wystąpienie z wnioskiem o ukaranie do sądu dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny przedstawia kuratorowi zawodowemu zarzuty na piśmie oraz odbiera od niego wyjaśnienia, chyba że odebranie tych wyjaśnień nie jest możliwe. Obwiniony może w terminie 14 dni od dnia przedstawienia zarzutów na piśmie złożyć wnioski o przeprowadzenie dowodów.

12. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, w zależności od jego wyników, rzecznik dyscyplinarny występuje do sądu dyscyplinarnego z wnioskiem o ukaranie obwinionego albo wydaje postanowienie o odmowie skierowania takiego wniosku.

13. Wniosek o ukaranie zawiera dokładne określenie czynu, który jest przedmiotem postępowania, wykaz dowodów uzasadniających wniosek oraz uzasadnienie.

14. Po złożeniu wniosku o ukaranie rzecznik dyscyplinarny może wystąpić do prezesa sądu okręgowego o zawieszenie kuratora zawodowego w pełnieniu obowiązków służbowych. Przepisy art. 24 ust. 2 i 3 stosuje się.

15. Odpis postanowienia o odmowie skierowania wniosku o ukaranie doręcza się prezesowi sądu okręgowego oraz kuratorowi okręgowemu.

16. Prezes sądu okręgowego w terminie 30 dni od dnia doręczenia odpisu postanowienia, o którym mowa w ust. 15, może wnieść sprzeciw od tego postanowienia. Wniesienie sprzeciwu jest równoznaczne z obowiązkiem wystąpienia przez rzecznika dyscyplinarnego do sądu dyscyplinarnego z wnioskiem o ukaranie, a wskazania prezesa sądu okręgowego co do dalszego toku postępowania są wiążące dla rzecznika dyscyplinarnego.

Art. 53. (uchylony)

Art. 54. 1. W sprawach dyscyplinarnych kuratorów zawodowych orzekają:

- 1) w pierwszej instancji – sąd dyscyplinarny w sądzie okręgowym, zwany dalej „sądem dyscyplinarnym pierwszej instancji”, w składzie 3-osobowym;
- 2) w drugiej instancji – sąd okręgowy w składzie 3 sędziów.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. Do orzekania w sądzie dyscyplinarnym pierwszej instancji są uprawnieni kuratorzy zawodowi pełniący służbę w danym okręgu, z wyjątkiem kuratora okręgowego, zastępcy kuratora okręgowego, kuratorów, o których mowa w art. 31 ust. 1, art. 31a ust. 1, art. 37b ust. 1 i art. 38 ust. 2, oraz rzecznika dyscyplinarnego.

Art. 55. 1. Członków sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji, w liczbie od 6 do 12, wybiera okręgowe zgromadzenie kuratorów.

1a. Kurator zawodowy jest obowiązany wykonywać czynności związane z powierzonymi mu obowiązkami członka sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji. Wykonywanie obowiązków członka sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji jest niezależne od wykonywania pozostałych obowiązków służbowych kuratora zawodowego.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. Kadencja sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji trwa 6 lat.

5. Kadencja członka sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji wygasa przed jej upływem w wypadku:

- 1) rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy;
- 2) ukarania kuratora zawodowego karą dyscyplinarną.

6. Prezes sądu okręgowego może odwołać członka sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji przed upływem kadencji, jeżeli zostało przeciwko niemu wszczęte postępowanie dyscyplinarne lub postępowanie karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub o umyślne przestępstwo skarbowe.

7. Po upływie kadencji członkowie sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji pełnią swoje obowiązki do zakończenia prowadzonego przez nich postępowania dyscyplinarnego, chyba że zachodzi potrzeba prowadzenia postępowania dyscyplinarnego od początku.

Art. 56. 1. Skład sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji wyznacza prezes sądu okręgowego w kolejności alfabetycznej, z listy członków odpowiedniego sądu.

2. Składowi sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji przewodniczy najstarszy służbą kurator zawodowy.

3. Przewodniczący składu wyznacza protokolanta spośród kuratorów zawodowych.

Art. 57. Członkowie sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji są niezawisli i podlegają tylko ustawom.

Art. 58. 1. Uprawnionym oskarżycielem przed sądem dyscyplinarnym w sprawach kuratorów jest rzecznik dyscyplinarny.

2. Rzecznika dyscyplinarnego i zastępcę rzecznika dyscyplinarnego powołuje na 4-letnią kadencję prezes sądu okręgowego spośród kuratorów zawodowych pełniących służbę w danym okręgu.

3. (uchylony)

4. Ilekroć w przepisach niniejszej ustawy jest mowa o rzeczniku dyscyplinarnym, należy przez to rozumieć również zastępcę rzecznika dyscyplinarnego.

Art. 59. Do zadań rzecznika dyscyplinarnego należy:

- 1) prowadzenie postępowania wyjaśniającego;
- 2) składanie wniosków o ukaranie, jeżeli wyniki postępowania wyjaśniającego to uzasadniają;
- 3) udział w rozprawach w charakterze strony;
- 4) wnoszenie odwołań od orzeczeń sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji;
- 5) udział w postępowaniu odwoławczym.

Art. 59a. 1. Rzecznik dyscyplinarny podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym, jeżeli:

- 1) sprawa dotyczy go bezpośrednio;
- 2) jest małżonkiem, krewnym lub powinowatym obwinionego lub osoby przez niego pokrzywdzonej w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego;
- 3) był świadkiem czynu będącego przedmiotem postępowania dyscyplinarnego;
- 4) między nim a obwinionym lub osobą pokrzywdzoną przez obwinionego zachodzi stosunek osobisty mogący wywołać wątpliwości co do jego bezstronności.

2. Rzecznika dyscyplinarnego można wyłączyć od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym także z innych uzasadnionych przyczyn.

3. O okolicznościach uzasadniających wyłączenie od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym rzecznik dyscyplinarny zawiadamia niezwłocznie prezesa sądu okręgowego.

4. Wyłączenie rzecznika dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym może nastąpić również na wniosek obwinionego lub jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony.

5. Prezes sądu okręgowego wydaje niezwłocznie decyzję o wyłączeniu albo odmowie wyłączenia rzecznika dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym.

6. Do dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 5, rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności niecierpiące zwłoki.

Art. 60. 1. Obwiniony może ustanowić obrońcę spośród kuratorów zawodowych, adwokatów lub radców prawnych.

2. W wypadku gdy obwiniony, który nie ma obrońcy z wyboru, wnosi o ustanowienie obrońcy z urzędu, przewodniczący składu sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji wyznacza obrońcę spośród adwokatów lub radców prawnych.

3. Przed wyznaczeniem obrońcy przewodniczący składu sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji zwraca się do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych o wskazanie adwokata lub radcy prawnego.

4. Właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wskazuje adwokata lub radcę prawnego niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 2 tygodni od dnia doręczenia wniosku o wskazanie adwokata lub radcy prawnego, zawiadamiając o tym przewodniczącego składu sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji. W zawiadomieniu właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wskazuje imię i nazwisko tego adwokata lub radcy prawnego oraz jego adres do doręczeń.

Art. 61. 1. Sąd dyscyplinarny pierwszej instancji rozpoznaje sprawę dyscyplinarną na rozprawie.

2. Sąd dyscyplinarny pierwszej instancji doręcza stronom wezwania na rozprawę i wzywa strony do złożenia wniosków dowodowych w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

3. Wniosek dowodowy złożony po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2, sąd dyscyplinarny pierwszej instancji może pozostawić bez rozpoznania, chyba że strona wykaże, że wniosek nie mógł zostać złożony w terminie z przyczyn od niej niezależnych.

4. Sąd dyscyplinarny pierwszej instancji wzywa obwinionego do przedstawienia w terminie, o którym mowa w ust. 2, wyjaśnień na piśmie oraz wskazania obrońcy, jeżeli go ustanowił. Niezłożenie wyjaśnień w tym terminie nie wstrzymuje dalszego postępowania.

Art. 61a. 1. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo na rozprawie lub posiedzeniu zawiadomionego obwinionego lub jego obrońcy nie wstrzymuje rozpoznania sprawy.

2. Jeżeli nie można rozpoznać sprawy z powodu usprawiedliwionego niestawiennictwa obwinionego, a nie ma on obrońcy, sąd dyscyplinarny pierwszej instancji wyznacza mu obrońcę z urzędu, określając termin dla obrońcy do zapoznania się z materiałami sprawy. Do wyznaczenia obrońcy stosuje się odpowiednio przepisy art. 60 ust. 2–4.

Art. 61b. 1. Postępowanie dyscyplinarne jest jawne.

2. Sąd dyscyplinarny pierwszej instancji może wyłączyć jawność postępowania dyscyplinarnego ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego stron lub inny ważny interes prywatny.

3. W wypadku wyłączenia jawności postępowania dyscyplinarnego ogłoszenie orzeczenia jest jawne.

Art. 61c. Jeżeli w toku rozprawy ujawni się inne przewinienie, oprócz objętego wnioskiem o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, sąd może wydać co do tego przewinienia orzeczenie tylko za zgodą rzecznika dyscyplinarnego i obwinionego lub jego obrońcy; w razie braku zgody rzecznik dyscyplinarny prowadzi w tym zakresie odrębne postępowanie dyscyplinarne.

Art. 61d. Po prawomocnym zakończeniu postępowania karnego przeciwko kuratorowi zawodowemu, sąd lub prokurator przesyła akta sprawy właściwemu prezesowi sądu okręgowego. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne nie było wszczęte, prezes sądu okręgowego wydaje zarządzenie, o którym mowa w art. 52e ust. 1, chociażby w postępowaniu karnym został wydany wyrok uniewinniający.

Art. 61e. 1. W razie rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy kuratora zawodowego wszczęte postępowanie dyscyplinarne umarza się.

2. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić na wniosek rzecznika dyscyplinarnego w terminie 2 lat od dnia umorzenia tego postępowania.

Art. 62. 1. Orzeczenie powinno być ogłoszone bezpośrednio po naradzie.

2. W wyjątkowych wypadkach można odroczyć ogłoszenie orzeczenia na czas nie dłuższy niż 3 dni. O terminie ogłoszenia orzeczenia przewodniczący składu orzekającego zawiadamia strony bezpośrednio po zakończeniu narady.

3. Po ogłoszeniu orzeczenia przewodniczący składu orzekającego podaje ustnie zasadnicze motywy rozstrzygnięcia.

4. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręcza się stronom, prezesowi sądu okręgowego, a w wypadku, o którym mowa w art. 64 ust. 3 – także prezesowi sądu rejonowego, nie później niż w terminie 7 dni od dnia jego ogłoszenia.

Art. 63. 1. Od wydanego w pierwszej instancji orzeczenia sądu dyscyplinarnego oraz postanowienia i zarządzenia, zamykających drogę do wydania orzeczenia, przysługuje stronom odwołanie.

2. Odwołanie wnosi się do sądu okręgowego właściwego miejscowo dla obszaru, w którym obwiniony jest zatrudniony, za pośrednictwem sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji. Termin do wniesienia odwołania wynosi 30 dni i biegnie dla każdego uprawnionego od dnia doręczenia orzeczenia lub zarządzenia.

3. Odwołanie rozpoznaje się w terminie 3 miesięcy od dnia jego wpłynięcia do sądu okręgowego.

4. Sąd okręgowy rozpoznaje sprawę dyscyplinarną na rozprawie na podstawie dowodów znajdujących się w aktach sprawy, chyba że uzna, iż niezbędne dla prawidłowego rozpoznania sprawy jest bezpośrednie przeprowadzenie dowodów z wyjaśnień obwinionego, zeznań świadków, opinii biegłych lub innych istotnych dowodów.

5. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem wydane przez sąd okręgowy doręcza się stronom, prezesowi sądu okręgowego, a w wypadku, o którym mowa w art. 64 ust. 3 – także prezesowi sądu rejonowego.

6. W postępowaniu przed sądem okręgowym stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem dyscyplinarnym pierwszej instancji.

7. Od orzeczenia sądu okręgowego przysługuje kasacja.

Art. 64. 1. Orzeczenie sądu dyscyplinarnego podlega wykonaniu z chwilą uprawomocnienia.

2. Przewodniczący składu sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji przesyła odpis prawomocnego orzeczenia sądu dyscyplinarnego prezesowi sądu, w którym kurator zawodowy jest zatrudniony.

3. Wykonanie orzeczenia co do kar wymienionych w art. 52 ust. 3 pkt 3–5 należy odpowiednio do prezesa sądu okręgowego albo prezesa sądu rejonowego.

Art. 65. (uchylony)

Art. 66. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego i ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818 i 1872).

Art. 67. Odpis prawomocnego orzeczenia skazującego na karę dyscyplinarną dołącza się do akt osobowych kuratora zawodowego.

Art. 68. (uchylony)

Art. 69. Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Skarb Państwa.

Art. 70. 1. Prezes sądu okręgowego zarządza, z urzędu, usunięcie z akt osobowych kuratora:

- 1) odpisu orzeczenia sądu dyscyplinarnego o ukaraniu karą upomnienia – po roku od jego uprawomocnienia;
- 2) odpisu orzeczenia sądu dyscyplinarnego o ukaraniu karą przewidzianą w art. 52 ust. 3 pkt 2–4 – po upływie 2 lat, a karą przewidzianą w art. 52 ust. 3 pkt 5 – po upływie 10 lat od jego uprawomocnienia.

2. W szczególnie uzasadnionym wypadku prezes sądu okręgowego, na wniosek ukaranego, może zarządzić usunięcie z jego akt osobowych orzeczenia o ukaraniu jedną z kar, o których mowa w art. 52 ust. 3 pkt 2–4, po upływie połowy terminu określonego w ust. 1 pkt 2.

Rozdział 6

Aplikanci kuratorscy

Art. 71. Aplikacja kuratorska trwa rok.

Art. 72. 1. Aplikantem kuratorskim może zostać ten, kto odpowiada warunkom określonym w art. 5 ust. 1 pkt 1–4 oraz przedłoży informację z Krajowego Rejestru Karnego, która jego dotyczy.

2. Prezes sądu okręgowego informuje o konkursie na aplikację kuratorską przez umieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie sądu, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej sądu oraz może poinformować o konkursie w inny sposób, w szczególności przez umieszczenie ogłoszenia w prasie.

3. Konkurs, o którym mowa w ust. 2, przeprowadza komisja konkursowa powołana przez prezesa sądu okręgowego.

4. Komisja konkursowa składa się z przewodniczącego, którym jest prezes sądu okręgowego albo wyznaczony przez niego wiceprezes, oraz trzech członków: sędziego wizytatora, kuratora okręgowego albo jego zastępcy i kuratora zawodowego, wyznaczonego spośród kandydatów, o których mowa w art. 51 ust. 1 pkt 3.

5. Członek komisji konkursowej zostaje wyłączony z udziału w jej pracach, jeżeli kandydat pozostaje z nim w stosunku:

- 1) małżeństwa;
- 2) pokrewieństwa albo powinowactwa do trzeciego stopnia;
- 3) przysposobienia, opieki lub kurateli;
- 4) osobistym mogącym wywołać wątpliwości co do jego bezstronności.

6. Powody wyłączenia trwają pomimo ustania małżeństwa, przysposobienia, opieki lub kurateli.

7. Konkurs, o którym mowa w ust. 2, ma na celu sprawdzenie wiedzy, umiejętności, predyspozycji oraz zdolności ogólnych kandydata, niezbędnych do wykonywania pracy na stanowisku aplikanta kuratorskiego.

8. Konkurs, o którym mowa w ust. 2, składa się z trzech etapów:

- 1) pierwszego – obejmującego wstępną weryfikację zgłoszeń kandydatów pod kątem spełnienia wymogów formalnych przystąpienia do konkursu;
- 2) drugiego – pisemnego, polegającego na rozwiązaniu testu, składającego się z 30 pytań jednokrotnego wyboru oraz udzieleniu odpowiedzi na jedno z dwóch pytań opisowych;
- 3) trzeciego – rozmowy kwalifikacyjnej.

9. Jeżeli żaden z kandydatów nie został dopuszczony do trzeciego etapu konkursu, prezes sądu okręgowego zarządza przeprowadzenie kolejnego konkursu na aplikację kuratorską.

10. Do zatrudnienia na stanowisku aplikanta kuratorskiego zostaje zakwalifikowany kandydat, który w trakcie konkursu, o którym mowa w ust. 2, uzyskał najwyższą liczbę punktów.

11. W wypadku uzyskania przez dwóch lub więcej kandydatów tej samej liczby punktów komisja dokonuje w drodze głosowania wyboru kandydata, biorąc pod uwagę dodatkowe osiągnięcia i kwalifikacje przydatne do wykonywania pracy na stanowisku aplikanta kuratorskiego. Przewodniczący komisji sporządza pisemne uzasadnienie wyboru kandydata, wskazując w szczególności, które dodatkowe osiągnięcia i kwalifikacje kandydatów wzięto pod uwagę.

12. Komisja konkursowa po przeprowadzeniu konkursu, o którym mowa w ust. 2, na podstawie jego wyników może sporządzić rezerwową listę kandydatów, mając w szczególności na uwadze możliwość zatrudnienia większej liczby aplikantów kuratorskich, rezygnację kandydata albo ustanie stosunku pracy z aplikantem kuratorskim przed ukończeniem aplikacji. Rezerwowa lista kandydatów jest ważna do następnego konkursu, jednakże nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia przeprowadzenia konkursu, na podstawie którego została sporządzona.

13. Z przebiegu konkursu, o którym mowa w ust. 2, sporządza się protokół obejmujący w szczególności:

- 1) imiona i nazwiska kandydatów, którzy przystąpili do konkursu;
- 2) wyniki uzyskane przez poszczególnych kandydatów;
- 3) wskazanie kandydata albo listy kandydatów zakwalifikowanych do zatrudnienia, a jeżeli komisja sporządziła rezerwową listę kandydatów – także wskazanie tej listy.

14. Informację o wynikach konkursu, o którym mowa w ust. 2, w tym imiona i nazwiska kandydatów, prezes sądu okręgowego umieszcza w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie sądu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej sądu.

15. Kandydatowi, po okazaniu dokumentu tożsamości, udostępnia się do wglądu protokół przebiegu konkursu, o którym mowa w ust. 13, w części obejmującej wyniki tego kandydata.

16. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb przeprowadzenia konkursu na aplikację kuratorską, w szczególności sposób i tryb działania komisji konkursowej, przebieg konkursu, a także zakres wiedzy podlegającej sprawdzeniu w trakcie konkursu, uwzględniając konieczność prawidłowego, terminowego i efektywnego przeprowadzenia i przebiegu konkursu na aplikację kuratorską oraz zapewnienia zachowania bezstronności pracy komisji konkursowej.

Art. 73. 1. Prezes sądu okręgowego, po zasięgnięciu opinii kuratora okręgowego, zatrudnia aplikanta kuratorskiego na podstawie umowy o pracę, zawartej na czas określony, uwzględniając możliwość jej rozwiązania przed upływem terminu.

1a. Przy określaniu czasu trwania umowy, o której mowa w ust. 1, bierze się pod uwagę okres trwania aplikacji, czas niezbędny do przystąpienia do egzaminu kuratorskiego i uzyskania jego wyniku.

2. Prezes sądu okręgowego informuje Rektora-Komendanta uczelni o zatrudnieniu aplikanta kuratorskiego w terminie 7 dni od dnia podpisania umowy o pracę.

3. Prezes sądu okręgowego może przedłużyć czas trwania umowy, o której mowa w ust. 1, na wniosek aplikanta, na czas nie dłuższy niż 6 miesięcy, jeżeli aplikant nie przystąpił do egzaminu z przyczyn od niego niezależnych lub nie zdał go w pierwszym terminie.

4. W uzasadnionych wypadkach prezes sądu okręgowego, po zasięgnięciu opinii kuratora okręgowego, może także rozwiązać umowę z aplikantem kuratorskim w terminie wcześniejszym, jeżeli przebieg aplikacji wskazuje nieprzydatność aplikanta do kuratorskiej służby sądowej.

Art. 74. Przed podjęciem obowiązków aplikant kuratorski składa ślubowanie wobec prezesa sądu okręgowego i kuratora okręgowego według następującej roty:

„Ślubuję uroczyście sumiennie wypełniać obowiązki aplikanta kuratorskiego, w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości oraz dochować tajemnicy prawnie chronionej.”.

Art. 75. 1. Aplikacja kuratorska ma na celu:

- 1) zapoznanie z organizacją i działalnością sądu, zakładów dla nieletnich, placówek opiekuńczo-wychowawczych i leczniczo-terapeutycznych oraz zakładów penitencjarnych;
- 2) teoretyczne i praktyczne przygotowanie do wykonywania zawodu kuratora sądowego;
- 3) sprawdzenie przydatności do wykonywania zawodu kuratora sądowego.

2. Zajęcia teoretyczne w ramach aplikacji kuratorskiej są prowadzone przez uczelnię.

3. Koszty zajęć teoretycznych prowadzonych przez uczelnię są pokrywane przez sąd okręgowy na podstawie umowy zawartej z uczelnią.

4. Kierując się koniecznością zapewnienia aplikantom kuratorskim właściwego poziomu kształcenia, Rektor-Komendant uczelni określa, w drodze zarządzenia, wysokość kosztów zajęć teoretycznych dla jednego aplikanta.

5. Rektor-Komendant uczelni, w porozumieniu z Krajową Radą Kuratorów, opracowuje program zajęć teoretycznych i przedstawia go Ministrowi Sprawiedliwości, który w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia może wnieść wiążące uwagi. Po uwzględnieniu uwag Ministra Sprawiedliwości do programu zajęć teoretycznych Rektor-Komendant uczelni przekazuje ten program prezesom sądów okręgowych i Krajowej Radzie Kuratorów.

6. Kurator okręgowy odpowiada za organizację szkolenia praktycznego aplikantów kuratorskich.

7. Aplikant kuratorski odbywa szkolenie praktyczne w zespole wykonującym orzeczenia w sprawach karnych oraz w zespole wykonującym orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich, po 6 miesięcy w każdym z tych zespołów. Jeżeli w zespole są wykonywane orzeczenia w sprawach karnych oraz w sprawach rodzinnych i nieletnich, aplikant odbywa szkolenie praktyczne po 6 miesięcy w zakresie wykonywania orzeczeń przez kuratorów dla dorosłych oraz w zakresie wykonywania orzeczeń przez kuratorów rodzinnych.

8. Aplikantowi wyznacza się dwóch patronów – jednego spośród kuratorów dla dorosłych, a drugiego spośród kuratorów rodzinnych. Każdy z patronów pełni swoją funkcję przez 6 miesięcy, odpowiednio w czasie, kiedy aplikant odbywa szkolenie praktyczne w zakresie dotyczącym wykonywania orzeczeń w sprawach karnych albo w zakresie wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich.

9. Jeżeli aplikant kuratorski odbywa szkolenie praktyczne w zespole wykonującym orzeczenia w sprawach karnych oraz w zespole wykonującym orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich, każdy z kierowników tych zespołów kuratorskiej służby sądowej wyznacza jednego patrona. Jeżeli w zespole są wykonywane orzeczenia w sprawach karnych oraz w sprawach rodzinnych i nieletnich, patronów aplikanta wyznacza kierownik tego zespołu kuratorskiej służby sądowej.

10. Patron czuwa nad prawidłowym przebiegiem szkolenia praktycznego aplikanta, odpowiednio w zakresie dotyczącym wykonywania orzeczeń w sprawach karnych albo wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich, oraz opiniuje aplikanta.

11. Prezes sądu okręgowego wydaje potwierdzenie odbycia aplikacji kuratorskiej zawierające w szczególności: imię, nazwisko, imię ojca oraz datę i miejsce urodzenia aplikanta kuratorskiego.

12. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, organizację i sposób odbywania aplikacji kuratorskiej, zakres zajęć teoretycznych i szkolenia praktycznego oraz wzór dokumentu potwierdzającego odbycie aplikacji kuratorskiej, mając na względzie konieczność jednolitej i obiektywnej oceny wiedzy i kwalifikacji aplikantów.

Art. 76. Aplikant kuratorski za naruszenie swoich obowiązków ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną na zasadach obowiązujących kuratorów zawodowych.

Art. 77. Do aplikantów kuratorskich stosuje się odpowiednio przepisy art. 4 ust. 4, art. 14 ust. 1 i 6, art. 19 i 20.

Art. 78. 1. Aplikant kuratorski składa egzamin kuratorski przed komisją egzaminacyjną.

2. Komisję egzaminacyjną powołuje Rektor-Komendant uczelni.

Art. 79. 1. Komisja egzaminacyjna składa się z:

- 1) przewodniczącego, którym jest Rektor-Komendant uczelni albo osoba przez niego wyznaczona z grona nauczycieli akademickich uczelni posiadająca co najmniej stopień doktora;
- 2) czterech członków, w tym co najmniej jednego przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości oraz co najmniej jednego przedstawiciela Krajowej Rady Kuratorów.

2. Przewodniczący zawiadamia Ministra Sprawiedliwości oraz Przewodniczącego Krajowej Rady Kuratorów o konieczności wskazania przedstawicieli, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Przedstawicielem Ministra Sprawiedliwości w komisji egzaminacyjnej może być w szczególności kurator zawodowy, o którym mowa w art. 31 ust. 1.

4. O składzie komisji egzaminacyjnej oraz terminie i miejscu egzaminu przewodniczący zawiadamia Ministra Sprawiedliwości, Przewodniczącego Krajowej Rady Kuratorów, członków komisji oraz, za pośrednictwem prezesów sądów okręgowych, podlegających egzaminowi aplikantów co najmniej na miesiąc przed wyznaczonym terminem egzaminu kuratorskiego.

Art. 80. 1. Egzamin kuratorski przeprowadza się 4 razy w roku w terminach wyznaczonych przez Ministra Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Rektora-Komendanta uczelni.

1a. Aplikant przystępuje do egzaminu kuratorskiego w pierwszym możliwym terminie po odbyciu aplikacji kuratorskiej.

1b. Prezes sądu okręgowego informuje Rektora-Komendanta uczelni o odbyciu przez aplikanta aplikacji kuratorskiej w terminie 7 dni od dnia jej ukończenia.

2. Egzamin pisemny odbywa się w obecności i pod nadzorem co najmniej 2 członków komisji egzaminacyjnej, a egzamin ustny – przed komisją egzaminacyjną.

3. Stosuje się następującą skalę ocen:

- 1) pozytywne:
 - a) bardzo dobra,
 - b) dobra,
 - c) dostateczna;
- 2) niedostateczna.

4. W razie niedostatecznego wyniku egzaminu aplikant może przystąpić jeden raz do ponownego jego składania, w ciągu 6 miesięcy od dnia egzaminu poprzedniego.

Art. 81. 1. Egzamin pisemny polega na opracowaniu analizy akt sprawy oraz przygotowaniu stosownego wniosku procesowego lub innego pisma, którego przygotowanie należy do zadań kuratora sądowego.

2. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu ustnego jest uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu pisemnego.

3. Egzamin ustny obejmuje sprawdzenie znajomości metodyki pracy kuratora sądowego, organizacji wymiaru sprawiedliwości, przepisów prawnych dotyczących działalności kuratorów sądowych oraz innych wiadomości potrzebnych do wykonywania zawodu kuratora sądowego.

4. Uchwały komisji egzaminacyjnej zapadają większością głosów, a w razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

5. Z przebiegu i wyników egzaminu sporządza się protokół, który podpisują wszyscy członkowie komisji egzaminacyjnej.

Art. 82. Członkom komisji konkursowej na aplikację kuratorską oraz członkom komisji egzaminacyjnej egzaminu kuratorskiego wynagrodzenie nie przysługuje.

Art. 83. Aplikant kuratorski jest obowiązany do:

- 1) uczestnictwa w szkoleniu:
 - a) teoretycznym, ze szczególnym uwzględnieniem metodyki pracy kuratora sądowego, organizacji wymiaru sprawiedliwości, przepisów prawnych dotyczących działalności kuratorów sądowych oraz innych wiadomości potrzebnych do wykonywania zawodu kuratora sądowego,
 - b) praktycznym, ze szczególnym uwzględnieniem udziału w rozprawach sądowych i w wysłuchiwanie nieletnich przez sędziego oraz pobytu w placówkach, o których mowa w art. 3 ust. 1;
- 2) dokonywania oceny przebiegu spraw znajdujących się w postępowaniu rozpoznawczym i wykonawczym w ramach pracy zespołu;
- 3) zapoznania się z rejonem pracy kuratora – patrona oraz zadaniami wynikającymi z jego zakresu czynności;
- 4) przyswojenia zasad prowadzenia dokumentacji kuratorskiej;
- 5) nawiązywania kontaktów z instytucjami zajmującymi się wychowaniem, profilaktyką i resocjalizacją;
- 6) zapoznawania się z organizacją i formami pracy ośrodka kuratorskiego;
- 7) udziału w posiedzeniach zespołu i naradach organizowanych dla kuratorów sądowych;
- 8) wykonywania innych czynności zleconych przez przełożonych.

Rozdział 7

Kuratorzy społeczni

Art. 84. 1. Do pełnienia funkcji kuratora społecznego może być powołany ten, kto:

- 1) odpowiada warunkom określonym w art. 5 ust. 1 pkt 1–3;
- 2) posiada co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe i doświadczenie w prowadzeniu działalności resocjalizacyjnej, opiekuńczej lub wychowawczej;
- 3) złożył informację z Krajowego Rejestru Karnego, która jego dotyczy.

2. Kuratora społecznego powołuje, zawiesza w czynnościach i odwołuje prezes sądu rejonowego na wniosek kierownika zespołu.

3. Kurator społeczny pełni swą funkcję społecznie w jednym zespole.

Art. 85. 1. Przed przystąpieniem do pełnienia funkcji kurator społeczny składa przed prezesem właściwego sądu rejonowego w obecności kierownika zespołu ślubowanie, określone w art. 6 ust. 1.

2. Z odebrania ślubowania sporządza się protokół, który podpisują: składający ślubowanie, prezes sądu rejonowego oraz kierownik zespołu.

Art. 86. Kuratora społecznego wpisuje się na listę kuratorów przy prezesie sądu rejonowego.

Art. 87. 1. Zakres zadań kuratora społecznego określa kierownik zespołu w porozumieniu z wyznaczonym kuratorem zawodowym, pod którego kierunkiem kurator społeczny ma pracować.

2. Liczba dozorów lub nadzorów sprawowanych przez kuratora społecznego nie powinna przekraczać 10.

3. Kuratorowi społecznemu, w związku z wykonywaniem czynności zleconych przez sąd, sędziego lub kuratora zawodowego, przysługują uprawnienia, o których mowa w art. 9 i art. 9a.

Art. 87a. 1. Kuratorowi społecznemu, na jego wniosek lub za jego zgodą, pomoc psychologiczną zapewnia sąd rejonowy, w którym pełni on swoją funkcję.

2. Kuratorowi społecznemu pokrzywdzonemu przestępstwem w związku z wykonywaniem czynności służbowych przysługuje od sądu rejonowego, w którym pełni on swoją funkcję, na jego wniosek, zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu karnym, w którym uczestniczył w charakterze pokrzywdzonego lub oskarżyciela posiłkowego. Przepisy art. 17b ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

3. Kuratorowi społecznemu, przeciwko któremu zostało wytoczone powództwo cywilne w związku z wykonywaniem czynności służbowych przysługuje od sądu rejonowego, w którym pełni on swoją funkcję, na jego wniosek, zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości faktycznie poniesionych kosztów, niewyższej niż stawka minimalna wynagrodzenia jednego pełnomocnika określona w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze. Przepisy art. 17c ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 88. 1. Prezes sądu rejonowego odwołuje kuratora społecznego, jeżeli:

- 1) przestał odpowiadać warunkom określonym w art. 84 ust. 1;
 - 2) złożył prośbę o zwolnienie go z powierzonej mu funkcji.
2. W wypadkach określonych w ust. 1 nie jest wymagany wniosek kierownika zespołu.
3. Prezes sądu może odwołać kuratora społecznego, jeżeli:
- 1) kurator nienależyście wypełnia powierzoną mu funkcję;
 - 2) wymagają tego względy organizacyjne.
4. Odwołanie kuratora społecznego powoduje jego skreślenie z listy kuratorów społecznych.

Art. 89. Prezes sądu rejonowego na wniosek kierownika zespołu zawiesza kuratora społecznego w czynnościach, w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego, do czasu jego prawomocnego rozstrzygnięcia.

Art. 90. 1. Prezes sądu rejonowego, na wniosek kierownika zespołu, ustala i przyznaje kuratorowi społecznemu miesięczny ryczałt z tytułu zwrotu kosztów ponoszonych w związku ze sprawowanym przez niego nadzorem lub dozorem, płatny do dnia 20 każdego miesiąca.

2. Ryczałt za sprawowanie jednego dozoru lub nadzoru wynosi od 4 % do 8 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 14 ust. 1.

3. W wypadku gdy ogłoszenie przepisów, o których mowa w ust. 2, nastąpi po dniu 1 stycznia roku, którego dotyczy ustawa budżetowa, podstawę obliczenia wynagrodzenia za okres od 1 stycznia do dnia ogłoszenia nowych przepisów stanowi kwota bazowa w wysokości obowiązującej w grudniu roku poprzedniego.

4. Za przeprowadzenie wywiadu w postępowaniu wykonawczym w sprawie nieobjętej dozorem lub nadzorem prezes sądu rejonowego przyznaje kuratorowi społecznemu ryczałt z tytułu zwrotu kosztów w wysokości 8 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 14 ust. 1.

Art. 91. 1. Kuratorowi społecznemu przysługuje ryczałt za:

- 1) przeprowadzenie wywiadu środowiskowego określonego w art. 214 § 1 Kodeksu postępowania karnego;
- 2) przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w sprawach o unieważnienie małżeństwa, ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa, rozwód, separację;
- 3) obecność przy kontaktach rodziców z dziećmi, ustalonych przez sąd opiekuńczy;
- 4) czynności zlecone przez sąd na podstawie art. 598⁶ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, z późn. zm.⁷⁾).

1a. Kuratorowi społecznemu przysługuje miesięczny ryczałt za prowadzenie zajęć w ośrodku kuratorskim w wysokości 80 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 14 ust. 1, przyznawany przez prezesa sądu rejonowego, na wniosek kierownika ośrodka kuratorskiego, płatny do 20. dnia każdego miesiąca.

2. Ryczałt, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, wynosi 8 %, a w wypadkach określonych w ust. 1 pkt 3 i 4 – 10 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 14 ust. 1.

3. Ryczałt, o którym mowa w ust. 1 i 2, przysługuje również kuratorowi zawodowemu.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 92–97. (pominięte)

Art. 98. 1. Kuratorzy zawodowi wykonujący dodatkowe zatrudnienie zobowiązani są w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wystąpić do prezesa sądu okręgowego o zgodę, o której mowa w art. 15 ust. 1.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1841, z 2025 r. poz. 620, 1172, 1302, 1518 i 1661 oraz z 2026 r. poz. 26.

2. W wypadku nieuzyskania zgody, o której mowa w art. 15 ust. 1, kurator zawodowy, który nie zrezygnował z dodatkowego zatrudnienia, zawiadamia niezwłocznie o tym fakcie prezesa sądu okręgowego.

Art. 99. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy kuratorzy zawodowi, o których mowa w art. 7, uzyskują stopnie służbowe odpowiednie do stanowiska, na które zostali mianowani na podstawie dotychczasowych przepisów.

2. Z dniem wejścia w życie ustawy kuratorzy społeczni stają się kuratorami społecznymi w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 100. 1. Prezes sądu okręgowego w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy zwołuje pierwsze okręgowe zgromadzenie kuratorów w celu powołania kuratora okręgowego w trybie określonym w art. 36 ust. 1. Przewodniczącym pierwszego okręgowego zgromadzenia kuratorów jest wyznaczony przez prezesa sądu okręgowego kurator okręgowy.

2. Z dniem powołania kuratora okręgowego dotychczasowe powołanie kuratora okręgowego traci moc.

3. Prezes sądu okręgowego w terminie miesiąca od dnia powołania kuratora okręgowego powoła kierowników zespołów.

Art. 101. 1. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy kurator okręgowy zwołuje okręgowe zgromadzenie kuratorów w celu wyboru członków sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji, kandydata na członka sądu dyscyplinarnego drugiej instancji, wyboru rzecznika dyscyplinarnego oraz delegata do Krajowej Rady Kuratorów.

2. Krajowa Rada Kuratorów zbierze się w terminie 7 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Pierwszemu posiedzeniu przewodniczy najstarszy wiekiem delegat.

Art. 102. Postępowania dyscyplinarne wszczęte, lecz niezakończone prawomocnie przed wejściem w życie ustawy, toczą się według przepisów dotychczasowych.

Art. 103. 1. Stażyści kuratorscy z dniem wejścia w życie ustawy stają się aplikantami kuratorskimi.

2. Stażysta kuratorski przyjęty na staż przed dniem wejścia w życie ustawy nieposiadający wykształcenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4, lub posiadający wykształcenie średnie może być mianowany kuratorem zawodowym.

Art. 104. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze zarządzenia, wzory legitymacji kuratora zawodowego, aplikanta kuratorskiego oraz legitymacji kuratora społecznego.

Art. 105. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do kuratorów zawodowych oraz aplikantów kuratorskich stosuje się przepisy Kodeksu pracy.

Art. 106. 1. Do dnia 31 grudnia 2002 r. kuratorzy zawodowi otrzymują wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatki funkcyjne ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

2. Do dnia 31 grudnia 2002 r. kurator zawodowy, za sprawowane dozory lub nadzory otrzymuje ryczałt, na zasadach określonych w art. 90. Bez względu na liczbę sprawowanych dozorów lub nadzorów ryczałt nie może w jednym miesiącu przekraczać 10-krotnej wysokości ryczałtu za sprawowanie jednego dozoru lub nadzoru.

3. Do dnia 31 grudnia 2002 r. funkcje biura kuratora okręgowego wykonują pracownicy sądu okręgowego wyznaczeni przez prezesa tego sądu.

4. Rada Ministrów określi mnożniki wynagrodzenia zasadniczego kuratorów na podstawie art. 14 ust. 7, przysługującego od dnia 1 stycznia 2003 r., w takiej wysokości, aby przeciętne wynagrodzenie zasadnicze kuratorów zawodowych nie było niższe od 1,8 kwoty bazowej, o której mowa w art. 14 ust. 1.

Art. 106a. Do dnia 31 grudnia 2002 r. obsługę biurową zespołu mogą pełnić wyznaczeni przez prezesa sądu rejonowego pracownicy zatrudnieni w wydziałach tego sądu. W takim przypadku nie tworzy się sekretariatu zespołu.

Art. 107. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 14 ust. 7, który wchodzi w życie z dniem 1 października 2002 r.;
- 2) art. 14 ust. 1–3 i 5 oraz art. 38, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.